KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 8 päivänä huhtikuuta 2009,

toimenpiteistä C 7/07 (ex NN 82/06 ja NN 83/06), jotka Yhdistynyt kuningaskunta on toteuttanut Royal Mailin hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2009) 2486)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2009/613/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa [1] ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Deutsche Post AG, jäljempänä 'DP', teki 3 päivänä joulukuuta 2002 kantelun Royal Mail Group plc:n, jäljempänä 'Royal Mail' tai 'RM', pakettitoimintoihin oletettavasti myönnetyistä ristikkäistuista.

(2) Vastauksena komission tietopyyntöihin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, jäljempänä 'Yhdistyneen kuningaskunnan', viranomaiset toimittivat tietoja kantelussa esille otetuista asioista 25 päivänä helmikuuta 2003 ja 13 päivänä helmikuuta 2004 päivätyissä kirjeissä sekä 17 päivänä joulukuuta 2003 päivätyssä sähköpostiviestissä. Toimitetut tiedot koskivat muita RM:ään liittyviä viranomaistoimia.

(3) Komissio hyväksyi RM:n tytäryhtiötä Post Office Limitediä, jäljempänä 'POL', koskevat toimenpiteet (asia N 784/02) 27 päivänä toukokuuta 2003 [2]. Näiden toimenpiteiden myötä POL:lle myönnettiin korvaus, joka rahoitettiin RM:n ylijäämäisistä kassavaroista syntyneestä varannosta ("mails reserve"). Komissio päätti 22 päivänä helmikuuta 2006 olla vastustamatta näihin toimenpiteisiin kuuluvan maaseutuverkoston tukitoimen jatkamista (asia N 166/05) [3].

(4) DP nosti 8 päivänä lokakuuta 2003 kumoamiskanteen (T-343/03), joka koski komission päätöstä asiassa N 784/02, sillä se katsoi, että kyseinen päätös oli epäsuorasti kumonnut sen kantelun CP 206/02. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi DP:n kanteen 16 päivänä marraskuuta 2005 todeten, että päätös N 784/02 ei kumonnut kantelua ja että komissio tutki asiaa parhaillaan (kuten tuomioistuimelle esitetystä kirjeenvaihdosta ilmeni).

(5) DP lähetti 10 päivänä elokuuta 2006 kirjeen, jossa se pyysi komissiota ottamaan kahden kuukauden kuluessa kantaa DP:n vuonna 2002 tekemään kanteluun perustamissopimuksen 232 artiklan perusteella. Samassa kirjeessä oli tietoja oletetuista uusista valtiontukitoimenpiteistä. Vuoden 2002 kantelu koski kuitenkin muita kuin kirjeessä kuvattuja toimenpiteitä, minkä vuoksi niitä koskevaa kantelua käsiteltiin erillisenä kanteluna, jonka viitenumero oli aluksi CP 221/06 ja sittemmin NN 83/06. Oletetut toimenpiteet olivat seuraavat:

a) 850 miljoonan Englannin punnan siirto RM:n eläkkeiden rahoittamiseen tarkoitetulle erikoistilille;

b) Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja teollisuusministeriön päätös RM:lle myönnetyn lainan määrän lisäämisestä 844 miljoonasta Englannin punnasta 900 miljoonaan puntaan;

c) POL:n maaseutuverkoston tukitointa koskevassa asiassa N 166/05 tehdyn komission päätöksen rikkominen, koska POL:lle oli siirretty 150 miljoonaa Englannin puntaa suoraan valtion talousarviosta eikä päätöksessä hyväksytyistä, tähän tarkoitukseen varatuista varoista.

(6) Vastauksena komission tietopyyntöihin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset toimittivat tietoja näissä kanteluissa mainituista asioista 6 päivänä lokakuuta ja 31 päivänä lokakuuta 2006 päivätyissä kirjeissä. Joulukuun 5 päivänä 2006 päivätyssä kirjeessä viranomaiset toimittivat lisätietoja johdanto-osan 3 kappaleessa mainituista, POL:ää koskevista tukitoimista.

(7) Lokakuun 27 päivänä 2006 päivätyssä kirjeessä Mail Competition Forum, jäljempänä 'MCF', Yhdistyneen kuningaskunnan postipalvelumarkkinoiden toimijoita edustava elin, teki kantelun RM:n eläkkeisiin tarkoitetusta erikoistilistä, jota myös DP:n toinen kantelu koski. MCF:n kantelun viitenumero oli aluksi CP 164/06 ja sittemmin NN 82/06. Kantelusta lähetettiin 20 päivänä marraskuuta 2006 julkinen toisinto Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille, jotka toimittivat siihen vastineen 19 päivänä joulukuuta 2006 päivätyssä kirjeessä.

(8) Komissio ilmoitti DP:lle 7 päivänä joulukuuta 2006 päivätyssä kirjeessä, ettei kantelua CP 206/02 koskevan tutkinnan jatkamiselle ollut riittävästi perusteita ja jos komissio ei saisi DP:ltä vastausta 20 arkipäivän kuluessa, kantelu katsottaisiin perutuksi. Vastausta ei saatu asetetun määräajan kuluessa. Sen vuoksi kyseinen kantelu katsottiin perutuksi.

[1] EUVL C 91, 26.4.2007, s. 34.
[2] EUVL C 269, 8.11.2003, s. 23.
[3] EUVL C 141, 16.6.2006, s. 2.

(9) Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 7 päivänä joulukuuta 2006 ehdotuksesta jatkaa toista POL:lle asiassa N 784/02 tehdyn päätöksen mukaisesti myönnettyä tukitoimenpidettä (velanmaksun rahoitusta), joka olisi muutoin päättynyt vuonna 2007. Komissio hyväksyi tämän tuen, jonka viitenumero oli N 822/06, 7 päivänä maaliskuuta 2007 tehdyllä päätöksellä ([4]).

(10) Yhdistynyt kuningaskunta antoi komissiolle 8 päivänä helmikuuta 2007 tiedoksi eläketoimenpidettä, 900 miljoonan Englannin punnan suuruista lainajärjestelyä ja RM:lle myönnettävää uutta 300 miljoonan punnan suuruista lainaa koskevan ilmoituksen ehdot.

(11) Komissio aloitti 21 päivänä helmikuuta 2007 tutkintamenettelyn, joka koski seuraavia toimenpiteitä:

a) Vuonna 2001 myönnetty 500 miljoonan Englannin punnan suuruinen laina, jonka takaisinmaksun on määrä alkaa vuoden 2021 jälkeen ja joka oli myönnetty kiinteäkorkoisena; laina oli tarkoitettu RM:n ulkomaisten yrityskauppojen rahoittamiseen.

b) Vuonna 2003 RM:lle valtion varoista myönnetty 1 miljardin Englannin punnan suuruinen lainajärjestely, josta 900 miljoonan punnan suuruisen osan voimassaoloa oli määrä jatkaa vuoden 2007 jälkeen.

c) Eläketoimenpide: 850 miljoonaa Englannin puntaa oli siirretty sulkutilille, jonka ansiosta Royal Mail voi poistaa eläkerahastonsa vajetta pidemmällä aikavälillä ja siten supistaa eläkemaksuosuuksiaan jakson alkuvuosina.

d) Helmikuun 8 päivänä 2007 ilmoitettu 300 miljoonan Englannin punnan suuruinen laina.

(12) Helmikuun 21 päivänä 2007 tehdyssä päätöksessä vahvistettiin, että kantelu CP 206/02 oli peruttu ja että komissio ei vastustanut POL:ää koskevien hyväksyttyjen tukitoimien rahoittamista valtion talousarviosta postin varannon sijaan.

(13) Komissio ilmoitti 22 päivänä helmikuuta 2007 päivätyllä kirjeellä Yhdistyneelle kuningaskunnalle päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koskee johdanto-osan 11 kappaleessa lueteltuja toimenpiteitä.

(14) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([5]). Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa toimenpiteistä.

([4]) EUVL C 80, 13.4.2007, s. 5.
([5]) Ks. alaviite 1.

2. TOIMENPITEIDEN KUVAUS

2.1 Oletetun valtiontuen saaja

(15) Oletetun valtiontuen saaja on Royal Mail Group plc, josta tuli sittemmin Royal Mail Group Ltd, jäljempänä 'RM', jonka valtio omistaa kokonaan (holdingyhtiö Royal Mail Holdings plc:n kautta). RM on Yhdistyneen kuningaskunnan suurin postitoiminnan harjoittaja, jolla oli vuoden 2005 loppuun saakka lakisääteinen monopoliasema useimmissa peruskirjepalveluissa. Postitoimistoverkostoa hoitaa POL, joka on RM:n tytäryritys.

(16) Vuoteen 2001 saakka Yhdistyneen kuningaskunnan postipalveluja hoiti The Post Office Corporation, julkisoikeudellinen elin, joka perustettiin vuoden 1969 Post Office Act -lailla (postitoimistoja koskeva laki). Post Office Corporationin varat ja velat siirrettiin 26 päivänä maaliskuuta 2001 Consignia Holdings -holdingyhtiöön (jonka nimi on nykyään Royal Mail Holdings plc) ja sen tytäryhtiöön Consignia plc:hen (nykyään RM) vuoden 2000 Postal Services Act -lailla (postipalveluja koskeva laki).

(17) RM:llä on erillinen pakettipalveluosasto, Parcelforce, jota pidettiin tuensaajana DP:n kantelussa vuonna 2002. Parcelforcella on oma erillinen markkinointi- ja hallinnointirakenteensa. Vuonna 2003 osa pakettiliiketoiminnasta (mukaan lukien postitoimistoihin vietäviä pakettilähetyksiä koskevat yleispalvelut) siirrettiin Parcelforcelta RM:n kirjeosastolle, jonka alaisena se nyt toimii. Nykyään Parcelforce hoitaa vain kiireelliset pakettilähetykset.

2.2 Tuensaajan rahoitusjärjestelyt ja suhde valtioon

(18) Ennen vuonna 2001 toteutettua yhtiöittämistä ja siirtoja käytössä olleiden rahoitusjärjestelyiden mukaan Post Office Corporationia ei vaadittu maksamaan osinkoja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille, eikä niin myöskään tapahtunut. Se oli kuitenkin velvollinen sijoittamaan osan sille vuosittain kertyneistä tuotoista valtion velkakirjoihin tai National Loan Fund -rahaston talletuksiin. Nämä käyttöpääomaksi luokitellut sijoitukset, joista käytetään usein nimitystä "valtionobligaatiot", jäivät RM:n haltuun vuoden 2001 siirroissa, ja 31 päivänä maaliskuuta 2002 niiden määrä oli 1 800 miljoonaa Englannin puntaa. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten 30 päivänä tammikuuta 2003 vuoden 2000 Post Office Act -lain 72 §:n nojalla antamien määräysten mukaisesti RM sijoitti tämän omaisuuden erikoisvarantoon ("postivarantoon"), josta oli määrä rahoittaa määräysten mukaisia erityistoimenpiteitä.

2.3 Tutkintamenettelyssä käsitellyt toimenpiteet

2.3.1 *Vuoden 2001 laina*

(19) Helmikuussa 2001 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset myönsivät RM:lle 500 miljoonan Englannin

punnan suuruisen lainan, jolla oli määrä rahoittaa posti- ja pakettiliiketoiminnan ulkomaisia yrityskauppoja. Laina on maksettava takaisin vuosina 2021–2025, ja sen keskikorko on noin 5,8 prosenttia. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset totesivat komission kanssa käymässään kirjeenvaihdossa, että laina oli markkinaehtoinen ja että he saivat tämän varmistamiseksi neuvontaa erikseen nimetyiltä asiantuntijoilta. Lainan vakuutena olivat RM:n osakeomistus General Logistis Systems International Holding BV -yhtiössä ja tietty muu RM:n varallisuus. Lainasta ei ilmoitettu komissiolle.

2.3.2 *Lainajärjestelyt*

(20) Vuonna 2003 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset tarjosivat RM:lle useita lainajärjestelyjä sen uudistussuunnitelmaa (”renewal plan”) varten (mukaan lukien Parcelforcen rakenneuudistus). Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten markkinaehtoisena kokonaisuutena pitämät lainajärjestelyt neuvoteltiin RM:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten välillä, ja niihin kuului National Loans Fundin, jäljempänä ’NLF’, myöntämä 544 miljoonan Englannin punnan laina, jonka vakuutena oli RM:n kassakertymä (erityisesti postivarannon varat), ja kaksi viranomaisten hankkimaa RM:n liikkeelle laskemaa joukkovelkakirjalainaa (joista toinen oli 300 miljoonan ja toinen 200 miljoonan punnan arvoinen). Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat todenneet komission kanssa käymässään kirjeenvaihdossa, että lainajärjestelyt olivat markkinaehtoisia ja että ne saivat asiassa neuvontaa erikseen nimetyiltä asiantuntijoilta tämän varmistamiseksi. Viranomaiset myös ilmoittivat komissiolle, että lokakuuhun 2006 mennessä kyseisiä lainajärjestelyjä ei ollut nostettu lukuun ottamatta 50 miljoonan punnan suuruista lainannostomenettelyn testaamiseksi nostettua erää, joka maksettiin takaisin seitsemän päivän kuluttua, ja että 200 miljoonan punnan lainajärjestelyn voimassaolo oli tuolloin päättynyt. RM oli kuitenkin maksanut noin 2,5 miljoonan punnan suuruiset sitoumusmaksut. Näistä lainajärjestelyistä ei ilmoitettu komissiolle.

(21) Toukokuussa 2006 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat aikeestaan jatkaa vielä voimassaolevia lainajärjestelyjä ja lisätä niiden määrää 844 miljoonasta Englannin punnasta 900 miljoonaan puntaan. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat 31 päivänä lokakuuta 2006, että lainajärjestelyjen jatkamisen tarkemmista ehdoista käytiin jatkoneuvotteluita; tarkoitus kuitenkin oli, että järjestelyt olisivat markkinaehtoisia ja että laina ei olisi valtiontukea.

2.3.3 *Eläkkeiden sulkutili*

(22) Vuonna 2006 Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset päättivät siirtää RM:n postivarannossa jäljellä olevat 850 miljoonan Englannin punnan kassavarat perustettavalle sulkutilille, jota voitaisiin käyttää tietyissä olosuhteissa RM:n Royal Mail Pension Plan -eläkesuunnitelmaan, jäljempänä ’RMPP’, jos RM:n liiketoiminta olisi tappiollista. Taustalla oli RM:n eri eläkejärjestelyjen, joista RMPP on selvästi suurin, yhteensä 5,6 miljoonan punnan suuruinen vaje (joka oli syntynyt suunnitellun velkamäärän ylittäessä varallisuuden tiettyjen vakavaraisuutta koskevien oletusten mukaan) tilikauden 2005–2006 kirjanpidossa, jossa vaje oli kirjattu ensimmäisen kerran RM:n taseeseen. Kuten muutkin Yhdistyneen kuningaskunnan työeläkejärjestelyt, myös RMPP on rahastoiva järjestelmä, joka on velvollinen pitämään varallisuutensa riittävänä velkoihinsa nähden. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten mukaan RM ei pystyisi supistamaan vajetta nopeasti ja samalla nykyaikaistamaan liiketoimintaansa ennustettujen kassavirtojen avulla. Sulkutilin ansioista RM voi sopia RMPP:n hoitajien kanssa vajeen supistamisajan pidentämisestä, jolloin eläkemaksuja alennetaan jakson alkuvuosien aikana. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat todenneet uskovansa, että varantojen käyttäminen tähän on RM:n kaupallisen edun mukaista ja että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten osakkeenomistuksen arvo nousee, jos RM:n annetaan toteuttaa strateginen suunnitelmansa. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset katsovat, että ilman sulkutiliä ja jatkettuja lainajärjestelyjä on mahdollista, että vahvistumisen sijaan omistajaarvo heikkenee, ja että ne toimivat sen vuoksi markkinaehtojen mukaan.

2.3.4 *Uusi 300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina*

(23) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat 8 päivänä helmikuuta 2007 päätöksestään tarjota Royal Mailille 300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina. Lainasta ei ilmoitettu komissiolle. Ilmoituksen ehdoista kävi ilmi, että laina oli osa eläkkeille tarkoitetusta sulkutilistä ja lainajärjestelystä koostuvaa toimenpidekokonaisuutta.

2.4 **Perusteet menettelyn aloittamiselle**

(24) Tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio esitti epäilyjä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten väitteistä, etteivät tukitoimenpiteet ole valtiontukea, koska ne ovat markkinaehtoisia eikä niistä sen vuoksi ole koitunut etua Royal Mailille. Kirje- ja pakettiliiketoiminta on kansainvälistä, ja komissio uskoo, että RM:n tai Parcelforcen hyväksi koituva valikoiva etu vääristäisi kilpailua ja vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kaikki toimenpiteet myönnettiin suoraan valtion määräysvallassa olevista varoista, joten ne olivat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtion varoja. Kaikki toimenpiteet on toteutettu valtion lukuun ja koska ne myönnettiin ainoastaan RM:n hyväksi, ne olivat valikoivia. Jos toimenpiteistä on koitunut

etua Royal Mailille, valtiontuen kriteerit täyttyvät. Komissio on arvioinut kysymystä niiden toimenpiteiden osalta, joita koskevan menettelyn se aloitti.

2.4.1 *Vuonna 2001 myönnetty laina*

(25) Kuten johdanto-osan 19 kappaleessa todettiin, vuonna 2001 myönnetty laina on maksettava takaisin vuosina 2021–2025, ja sen keskikorko on noin 5,8 prosenttia. Korko on merkittävästi alhaisempi kuin viitekorko (7,06 prosenttia), jota Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettiin vuonna 2001, jolloin Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti komissiolle lainan myöntämisestä. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat toimittaneet todisteita siitä, että kyseisenä ajankohtana tuottokäyrä Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli laskeva ja pitkäaikaisten lainojen korot olisivat siksi olleet (viiden vuoden korkoon perustuvaa) viitekorkoa alhaisemmat ilman, että kyseessä olisi markkinataloussijoittajaperiaatteen rikkominen. Todisteiden mukaan vaikuttaa kuitenkin myös siltä, että osa lainasta olisi myönnetty jo vuosina 1999 ja 2000. Tämä tieto on ristiriidassa aiemmin toimitettujen tietojen kanssa, ja lisäksi kyseessä on ajanjakso, jolloin viitekorko oli vielä korkeampi (7,64 prosenttia vuonna 2000). Komissio huomautti myös, että ainakin vuonna 2001 Royal Mailin taloudellinen tulos oli alkanut heikentyä. Tällainen vaikuttaisi tavallisesti minkä tahansa lainan ehtoihin. Tästä syystä komissio voi käyttää viitekorkoa korkeampaa korkoa vertailukohtana arvioidessaan taloudellisissa vaikeuksissa olevan yhtiön lainoja.

2.4.2 *Lainajärjestelyt*

(26) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat ilmoittaneet komissiolle, että vuonna 2003 myönnettyä lainaa ei ollut nostettu lokakuuhun 2006 mennessä. Yksinomaan tästä ei kuitenkaan voida päätellä, etteivät lainajärjestelyt olisi tuottaneet etua, sillä lainan saatavuus vaikuttaa yrityksen option arvoon. Vuonna 2003 ei voitu tietää, ettei lainaa nostettaisi. Tämän vuoksi lainajärjestelyjen ehtoja on arvioitava samaan tapaan kuin vuonna 2001 myönnetyn lainan ehtoja. On syytä todeta, että nämä lainajärjestelyt liittyivät RM:n uudistussuunnitelmaan.

(27) NLF:n 544 miljoonan Englannin punnan suuruinen laina oli myönnetty ”25 peruspistettä Liboria tai asianmukaista valtionobligaatiota” ([6]) korkeammalla korolla. Viitekorko on asetettu 75 pistettä pankkien välistä swap-korkoa korkeammaksi. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset hyväksyivät pienen marginaalin tarjottujen vakuuksien eli RM:n kassavarantojen perusteella. Komissio kuitenkin totesi, että nämä varannot ovat valtion varoja, jotka olivat Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten määräysvallassa erityisen lainsäädännön ansiosta. Tämän vuoksi komissio piti kyseenalaisena, voiko varantojen käyttäminen vakuuksina hälventää komission epäilyksiä toimenpiteen pitämisestä valtiontukena. Komissio totesi, että jos laina olisi nostettu, 50 peruspisteen säästö olisi ylittänyt RM:n maksamien sitoumusmaksujen arvon.

(28) Joukkovelkakirjalainat, jotka olivat suuruudeltaan 300 miljoonaa ja 200 miljoonaa Englannin puntaa, myönnettiin 50 ja 200 peruspistettä ”asianmukaista valtionobligaatiota” korkeammalla korolla. Arvoltaan suuremman joukkovelkakirjalainan vakuutena oli yrityskiinnitys kaikkiin RM:n varoihin; pienemmän joukkovelkakirjan vakuus oli pienempi. Valtion velkakirjoihin perustuvaa korkoa (joka on yleensä pankkienvälistä korkoa matalampi) 50 peruspistettä korkeampi marginaali viittaa siihen, että 300 miljoonan punnan lainan korko on voinut olla komission viitekorkoa matalampi.

(29) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 31 päivänä lokakuuta 2006, että vuonna 2003 myönnettyjen, lokakuussa 2006 yhä voimassa olleiden lainajärjestelyjen (544 miljoonan Englannin punnan suuruinen laina National Loan Fundilta ja 300 miljoonan punnan suuruinen joukkovelkakirjalaina) jatkamisen ehdoista neuvoteltiin yhä, ja että viranomaiset olivat pyytäneet asiantuntijoilta neuvontaa sen varmistamiseksi, että lainaehdot olivat markkinaehtoiset.

2.4.3 *Eläkkeiden sulkutili*

(30) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan yksi sulkutilin vaikutuksista oli se, että RM:n RMPP:lle vajeen poistamiseksi suorittamat eläkemaksut alenivat jakson alkuvuosina. Komissio piti tätä osoituksena siitä, että toimenpiteestä saattaa koitua etua RM:lle, minkä vuoksi se olisi valtiontukea. Komissiolla oli epäilyksiä siitä, voitaisiinko toimenpidettä pitää markkinataloussijoittajan toimenpiteenä, koska väitteen tueksi ei ollut esitetty ennusteita eikä taloudellisia analyysejä.

(31) Komissio määritti kolme tarkasteltavaa kysymystä. Koska varannon varat olivat jo RM:n hallussa ja sen taseessa, oli aiheellista pohtia, voitiinko sulkutilin perustamista pitää RM:n markkinaehtoisena päätöksenä huolimatta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten myötävaikutuksesta, joka perustui tiettyyn sovellettavaan lainsäädäntöön. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten varantoihin kohdistuvaa määräysvaltaa koskeva toinen kysymys on, olisiko osakkeenomistajan pääoman käyttäminen tällä tavalla markkinaehtoisesti toimivan osakkeenomistajan mielestä hyväksyttävää. Koska eläketoimenpidettä

([6]) Lokakuun 31 päivänä 2006 päivätty kirje Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta. Valtionobligaatio (gilt) on Yhdistyneen kuningaskunnan valtion velkakirja.

koskevien varantojen käyttö edellyttää viranomaisten rahoittavan POL:ää koskevat toimenpiteet valtion talousarviosta, kolmas kysymys on, olisiko osakkeenomistaja halukas sijoittamaan uutta pääomaa tämänkaltaisen sulkutilin rahoittamiseen.

2.4.4 *Uusi 300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina*

(32) Lainan ehtoja ei ollut ilmoitettu komissiolle tutkintamenettelyn aloittamisen hetkellä. Sen vuoksi komissio ei voinut arvioida, sisältyikö lainan ehtoihin valtiontukea. Koska laina kuului toimenpidekokonaisuuteen, jonka osalta komissio epäili edelleen, että kyse oli valtiontuesta, lainan ehtoja ei missään tapauksessa voida arvioida erikseen.

2.4.5 *Valtiontuen soveltuvuus yhteismarkkinoille*

(33) Komissiolla oli lisäksi epäilyksiä siitä, että jos kyse oli valtiontuesta, soveltuivatko toimenpiteet yhteismarkkinoille. Komissio huomautti, ettei toimenpiteiden oikeusperustana nähtävästi voida pitää perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaa, vaikka RM on vastuussa yleistä taloudellista etua koskevien palveluiden tarjoamisesta. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat liittäneet vuonna 2001 myönnetyn lainan ja lainajärjestelyt yksiselitteisesti hankkeisiin, jotka eivät liittyneet yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin, eli RM:n ulkomaisiin yrityskauppoihin ja vuonna 2003 hyväksyttyyn uudistussuunnitelmaan. Myöskään eläkkeitä varten tarkoitettuun sulkutiliin tai 300 miljoonan punnan osakaslainaan ei liity RM:n taholta yleistä taloudellista etua koskevia palveluita.

(34) Jos toimenpiteet sisältävät valtiontukea, niiden soveltuvuus yhteismarkkinoille olisi perusteltavissa ainoastaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Ei kuitenkaan vaikuta siltä, että toimenpiteillä noudatettaisiin mitään niistä säännöistä, jotka komissio on tähän mennessä antanut kyseisen alakohdan soveltamisesta. Jos toimenpiteet siis sisältävät valtiontukea, komissio epäilee niiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

3. ASIANOSAISTEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

3.1 Deutsche Post

(35) Deutsche Post huomautti, että tutkinta kattoi vain osan Royal Mailille viime vuosina myönnetyistä tuista. Komissio oli hyväksynyt monia Yhdistyneen kuningaskunnan tukitoimenpiteitä, joiden ansiosta Royal Mail on ollut postitoimialalla (Poste Italianen jälkeen) eniten tukia saanut toimija viime vuosina. Deutsche Post totesi, että kaikista tukitoimenpiteistä huolimatta Royal Mailista eriytetty pakettipalvelujen tuottaja Parcelforce oli useiden vuosien ajan raskaasti tappiollinen. Koska Royal Mail ei samaan aikaan saanut muista liiketoiminnoistaan riittävästi tuottoja Parcelforcen tappioiden kattamiseksi, ne oli katettava valtion varoista. Komission 19 päivänä kesäkuuta 2002 tekemän päätöksen (asia C 61/99 – Deutsche Post AG ([7])) mukaan tällainen korvaus on valtiontukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille. Deutsche Post piti valitettavana, ettei komissio ollut ottanut tätä Deutsche Postin jo 3 päivänä joulukuuta 2002 päivätyssä kantelussaan korostamaa seikkaa huomioon asian käsittelyssä.

(36) Vuoden 2001 lainan osalta Deutsche Post totesi, että Royal Mail osti tammikuussa 1999 saksalaisen pakettipalveluyrityksen German Parcel GmbH:n, jäljempänä 'German Parcel', 424 miljoonan euron kauppahinnalla. Syksyllä 1999 German Parcel GmbH liitettiin osaksi hiljattain perustettua General Logistics Systemiä, jäljempänä 'GLS'. GLS osti useita yrityksiä Euroopan markkinoilta. Vuosina 2000–2003 Royal Mailille ei kertynyt juurikaan tuottoja, joilla se olisi voinut rahoittaa näitä yrityskauppoja. Jos näihin yrityskauppoihin oli myönnetty lainarahoitusta ehdoilla, jotka eivät olleet muutoin tuolloisten markkinaehtojen mukaisia, kyse on sääntöjenvastaisesta valtiontuesta, joka on maksettava takaisin.

(37) Lainajärjestelyjen osalta Deutsche Post katsoi, että oli vaikea käsittää, miksi Royal Mail ei rahoittanut postiliiketoimintarakenteensa uudistusta edellisten vuosien tuloilla (Royal Mailin ilmoittamien lukujen perusteella sen liikevoitto tilikaudella 2005–2006 oli 355 miljoonaa Englannin puntaa). Yhdistyneen kuningaskunnan sääntelyviranomainen Postcomm oli jo ottanut yhtiön yleispalveluvelvoitteet laajalti huomioon hyväksyessään lainojen korot. Sen vuoksi oli pelättävissä, että monien tukitoimenpiteiden, kuten suorien valtiontukien, lainojen ja hyväksyttyjen hinnoittelutoimenpiteiden yhteisvaikutus ylikompensoisi yleispalvelukustannuksia tavalla, jota ei voida hyväksyä valtiontukisääntöjen nojalla. Tämä voisi vaikuttaa merkittävästi kirje-, paketti- ja pikalähetysmarkkinoihin Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa Deutsche Postin liikevaihto oli yli 1 000 miljoonaa euroa vuonna 2006.

(38) Deutsche Post vaati komissiota aloittamaan menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä lueteltujen tukitoimenpiteiden kriittisen tarkastelun lukuisten hyväksyttyjen, erityisesti Royal Mailin hyväksi toteutettujen valtiontukitoimenpiteiden perusteella.

3.2 TNT Post UK Limited

(39) Ensimmäisessä vastauksessaan menettelyn aloittamisesta tehtyyn päätökseen TNT Post UK Ltd, jäljempänä 'TNT', antoi täyden tukensa tutkinnalle, koska se on eläketoimenpiteestä kantelun tehneen Mail Competition Forumin jäsen. Koska TNT on uusi tulokas markkinoilla, mikä

([7]) EYVL L 247, 14.9.2002, s. 27.

tahansa muuhun kuin liiketaloudellisiin toimiin tai markkinaehtoisuuteen perustuva rahoitus vaikuttaa siihen suoraan. Tällaisen rahoituksen avulla Royal Mail pystyisi pitämään hintansa keinotekoisesti alhaisina, mikä heikentäisi TNT:n kilpailukykyä.

(40) TNT huomautti Royal Mail Group Limitedin (aiemmin plc) välitilinpäätösten perusteella, että ”Royal Mail plc ei ole pystynyt hoitamaan valtiolta saamaansa lainaa, vaan se on saanut lainan antaneelta kauppa- ja teollisuusministeriöltä muodollisia maksuvapautuksia.” TNT katsoi, että näissä olosuhteissa markkinaehtoja noudattavat lainanantajat eivät antaisi lisää lainaa, ennen kuin kohonnut riski korkojen maksamatta jättämisestä tai velkapääoman takaisinmaksun laiminlyömisestä olisi huomioitu lainaehdoissa. Lisäksi TNT huomautti, että Royal Mailin maaliskuussa 2007 päivätyssä asiakirjassa, jonka otsikko on ”Royal Mail’s position on the interim review”, Royal Mail oli vahvistanut, että jälleenrahoitus on riippuvainen hintojen sääntelystä ja 17 vuoden ajan kestävästä eläkevajeen rahoittamisesta. TNT piti tätä kohtuuttoman pitkänä aikana, ja mikäli kävisi ilmi, että rahoitus oli markkinasijoittaja- tai lainanantajaehtojen vastaista, myös tämä takaisinperintäjakso olisi liian pitkä. Vastaavasti myös postitoiminnan sääntelyviranomaisen Postcommin asettama hintasääntelykatto olisi siinä tapauksessa ollut liian alhainen. TNT totesi, että valtion rahoitusta edellyttävälle tasolle asetetut liikepostin hintakatot sekä Royal Mailin kohtuuttoman pitkä takaisinperintäjakso eläkerahaston vajeen poistamiseksi vaikuttavat suoraan TNT:n toimintaan Royal Mailin kilpailijana.

(41) TNT esitti myös lisähuomautuksia, jotka saapuivat komissioon selvästi huomautusten esittämiselle asetetun virallisen määräajan päättymisen jälkeen mutta jotka komissio on kuitenkin ottanut huomioon. TNT on analysoinut kaksi Royal Mailille myönnettyä valtionrahoituksen muotoa, i) lainarahoituksen ja ii) valtion määräysvallassa olevien varojen siirron sulkutilille, johon Royal Mailin eläkerahaston hoitajilla oli käyttöoikeus. TNT:n päätelmä oli, ettei markkinataloussijoittaja olisi suostunut kumpaankaan rahoitusmuotoon.

(42) Vuonna 2001 myönnetyt lainat myönnettiin vakuudettomina lainoina helmikuussa 2001; niiden laina-aika oli keskimäärin lähes 21 vuotta ja niiden kiinteä keskikorko oli 5,84 prosenttia. Lainojen myöntämiskuukautena 20 vuoden swap-korko (vs. punnan Libor-korko) vaihteli 5,87 prosentin ja 6,12 prosentin välillä. Tästä voidaan päätellä, että valtion lainoja on täytynyt saada tuona ajankohtana vallinneita pankkien välisiä korkoja edullisemmin, koska yleensä vakuudettomasta yrityslainasta maksetaan luottoriskistä aiheutuva korkoero, joka on pankkien välistä korkoa korkeampi. Se, että tämä pitää paikkansa Royal Mailin osalta, näkyy 0,25 prosenttia Liborkorkoa korkeampana korkoerona, jota liikepankit perivät Royal Maililta huomattavasti lyhytaikaisemmista lainoista. TNT huomautti myös, että korkoerot pidentävät lainojen maturiteettia huomattavasti. Käytettävissä olleiden tietojen perusteella TNT esitti johtopäätöksenään, ettei markkinaehtoisesti toimiva osapuoli olisi myöntänyt Royal Mailille 500 miljoonan Englannin punnan suuruista lainaa julkistetuilla ehdoilla. Tosiasiassa markkinaehtoisen lainan korko olisi ollut merkittävästi korkeampi.

(43) Vuonna 2003 myönnettyjen joukkovelkakirjalainojen (toisin sanoen lainajärjestelyjen) osalta TNT tarkasteli asiaa hieman eri kannalta, koska vaikutti siltä, että joukkovelkakirjalainojen vakuutena oli Royal Mailin varallisuutta. Varallisuuden määrän mukaan (joka käytettävissä olleiden tietojen mukaan vaikutti olevan melko suuri) olisi voitu odottaa, että Liborin ylittävää eroa olisi pienennetty. Kyseenalaisena voitaisiin pitää vain pienennyksen määrää, mutta koska TNT:lle ei ollut selvää, minkä suuruista korkoa Royal Mail tosiasiassa maksoi, oli hankalaa arvioida, oliko tämä markkinataloudellisesta näkökulmasta katsottuna perusteltua sekä Royal Mailille että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle.

(44) Vuonna 2007 myönnetyistä lainoista TNT totesi, ettei niiden ehtojen markkinaehtoisuutta voitu arvioida, koska ehdot eivät olleet julkisia, ja lisäksi TNT katsoi, että laina oli tiettävästi liitetty sulkutiliin ja jo olemassa olleeseen lainajärjestelyyn. Olemassa olleiden lainojen takaisinmaksun laiminlyöntiä koskevista ehdoista luopuminen (kuten Royal Mailin sääntelyn alaisen puolivuotistilinpäätöksen ([8]), sivun 18 huomautuksessa 3 on vahvistettu, ”Royal Maililla on 24 päivänä syyskuuta 2006 nettovelkaa, joka suurelta osin johtuu sen pääeläkesuunnitelman (Royal Mail Pension Plan) eläkerahaston vajeesta. Näin ollen Royal Mail on rikkonut valtiolta saamiensa lainajärjestelyjen ehtoja, mutta se on saanut muodollisia maksuvapautuksia lainan antaneelta kauppa- ja teollisuusministeriöltä”) ja lisälainarahoituksen myöntäminen olivat asioita, joita markkinaehtoisesti toimiva osapuoli ei olisi tavanomaisesti myöntänyt.

(45) Eläketoimenpiteen osalta TNT piti kyseenalaisena, oliko Royal Mailin yhtiöittämisen yhteydessä maaliskuussa 2001 tehty liiketoiminnan ulkopuolisen omaisuuden ja vastaavan oman pääoman, nk. postivarannon, siirto toteutettu markkinaehdoin. TNT:n mukaan markkinaehtoisesti toimiva osakkeenomistaja ei erittäin todennäköisesti olisi perustanut yhtiötä, joka sisälsi varallisuudella vakuutettua lainaa (jonka velallinen oli osakkeenomistaja), ja sitten tarjonnut vastaavaa osuutta omana pääomana. TNT huomautti, että samanlaisia järjestelyitä oli käytetty alankomaalaisen KPN:n yksityistämisessä vuonna 1989, mutta KPN:n aloitustase vuonna 1989 Dutch N.V. -nimisenä yhtiönä ei sisältänyt mainitun kaltaista varallisuutta eikä varantoja.

([8]) Royal Mail Holdings plc, tarkastamaton osavuosikatsaus 24 päivänä syyskuuta 2006 päättyneeltä puolivuotiskaudelta.

(46) TNT:n mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suorittamaa varojen siirtoa sulkutilille voidaan pitää takuuna eläkesäätiölle, mistä Royal Mailille koituisi se etu, että se voisi poistaa vajetta pitemmän rahoituskauden ajan ja käyttää omia varojaan liiketoimintansa vahvistamiseen. Jos Royal Mailin olisi pitänyt kattaa vaje välittömästi sen mukaan, olisiko taseen eläkevelka jo ollut alijäämäinen, se olisi menettänyt merkittävän määrän omaa pääomaa ja, mikä tärkeintä, se olisi joutunut supistamaan rahastojaan. Jos tavanomaisissa markkinatalousolosuhteissa toimiva yritys tarvitsee lisää varoja, se voi ottaa lainan velkamarkkinoilta tai hankkia lisää pääomaa pääomamarkkinoilta. Vaikuttaa siltä, että Royal Mailin tapauksessa oli kolmaskin vaihtoehto: sopia matalammasta hintakatosta sääntelyviranomaisen kanssa. Hintoja voitiin nostaa järkevälle mutta ei kuitenkaan kohtuuttoman korkealle tasolle. Koska hintasääntelyn toteutuminen edellytti Royal Mailin hyväksyntää, kyseessä oli Royal Mailin vastuulla oleva asia, joka oli myös sen osakkeenomistajan tiedossa.

(47) TNT huomautti, että saadakseen varoja lainamarkkinoilta lainanottajan on pystyttävä vakuuttamaan lainanantaja siitä, että se kykenee maksamaan lainan takaisin tulevasta kassavirrasta. Saadakseen varoja pääomamarkkinoilta yhtiön tulee vakuuttaa osakkeenomistajat vielä varmemmin siitä, että se pystyy tuottamaan osakkeenomistajille merkittäviä tuottoja vastineena sijoitetulle pääomapanokselle. Royal Mailin ainoana osakkeenomistajana Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen olisi pitänyt tehdä kaikki tarvittavat selvitykset varmistaakseen, että Royal Mail olisi paremmassa taloudellisessa tilanteessa, jos sen annettaisiin saattaa strateginen suunnitelmansa päätökseen. Ratkaiseva kysymys oli, oliko lisäsijoituksen tekeminen vapauttamalla varoja varannoista markkinataloudellisesti järkevää vai oliko se vain varojen tuhlaamista. Selkeä analyysi lisäsijoituksesta odotettavissa olevasta tuotosta olisi ensiarvoisen tärkeää tällaisia päätöksiä tehtäessä. Koska vakuuttavia todisteita siitä, että varannoista vapautettujen varojen mahdollistamasta rakennemuutossuunnitelmasta syntyisi tuottoa osakkeenomistajan sijoittamalle pääomalle, ei ollut, TNT oli siinä uskossa, että päätös oli tehty markkinaehtojen vastaisesti.

4. YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN HUOMAUTUKSET

4.1 Vuonna 2001 myönnetty laina

(48) Vuonna 2001 myönnetyn lainan osalta Yhdistynyt kuningaskunta tarkensi, että lainajärjestelyt oli aloitettu vuonna 1999, jolloin hallitus hyväksyi Royal Mailin tiettyjä yrityskauppoja koskevan strategian sen ydinliiketoiminnan kilpailukyvyn parantamiseksi. Hyväksyessään strategian viranomaiset nimenomaan ottivat huomioon odotettavissa olevaa tuottoa koskevan ennusteen, koska Royal Mail pyrki saavuttamaan strategiset tavoitteensa. Royal Mail ennusti liikevaihdon kasvavan 40 prosenttia ja tuloksen 210 prosenttia yrityskauppastrategiansa viidenteen vuoteen mennessä. Yrityskauppojen, etenkin Royal Mailin ensimmäisen suuremman ulkomaisen yritysoston, German Parcelin, rahoitusta koskevissa keskusteluissa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ilmoittivat toivovansa Royal Mailin rahoittavan tämän kaupan (ja tulevat kaupat) valtion NLF:n myöntämällä markkinakorkoisella lainalla. Tämä perustui hallituksen aikomukseen edellyttää Royal Maililta markkinatalousperiaatteiden mukaista toimintaa sekä varmistaa, että kilpailu postitoimialan muiden palveluntarjoajien kanssa olisi reilua, koska markkinat avattiin asteittain kilpailulle.

(49) Koska NLF ei voinut tarjota lainoja vuonna 1999, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus hyväksyi sen, että Royal Mail rahoittaisi yrityskaupat väliaikaisesti käyttämällä taseeseensa kirjattuja kassavarantoja sen Yhdistyneessä kuningaskunnassa noudatetun periaatteen mukaisesti, että valtion omistamien yhtiöiden ei pitäisi lainata varoja yksityisiltä pääomamarkkinoilta. NLF:n lainan korko määräytyi niiden päivämäärien ([9]) mukaan, jolloin Royal Mail pienensi kassavarantojaan ikään kuin laina olisi nostettu siitä hetkestä (kuten oli alun perin tarkoitus), jolloin tilapäiset rahoitusjärjestelyt eivät vaikuttaisi yhtiöön. Yhdistynyt kuningaskunta toimitti komissiolle 12 päivänä tammikuuta 1999 päivätyn kirjeen, jolla Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset hyväksyivät Royal Mailin German Parcel -yrityskaupan; kirjeessä selostettiin myös yrityskaupan rahoitusjärjestelyitä.

(50) Royal Mailin ehdottamien yrityskauppojen strategisen ja liiketaloudellisen mielekkyyden varmistamiseksi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset pyysivät ulkopuoliselta taholta German Parcel -yrityskauppaan liittyvää neuvontaa. Seuraavissa yrityskaupoissa, jotka rahoitettiin myös 500 miljoonan Englannin punnan suuruisella lainalla ja jotka edellyttivät Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten hyväksyntää, neuvoja pyydettiin Deloitte & Touche LLP:ltä, jäljempänä 'Deloitte', joka arvioi jokaisen yrityskaupan erikseen ennen kuin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset sallivat kyseisten yrityskauppojen viemisen päätökseen. Deloitte ei kehottanut jättämään yhtään yrityskauppaa tekemättä.

(51) Deloittelta pyydettiin apua myös markkinaehtoisten korkojen määrittämisessä NLF:n Royal Mailille myöntämien ennakoiden sekä erityisesti Royal Mailin luottoluokituksen osalta; Royal Mailin luottokelpoisuutta arvioitiin itsenäisenä liikelaitoksena riippumatta valtio-omisteisuudesta. Deloitte arvioi RM:n luottoriskiä sen liiketoiminnallisten

([9]) Vuoden 2001 laina koostui 20 lainasta, joista kukin oli 25 miljoonan punnan suuruinen. Kunkin lainan korko määräytyy sen päivämäärän mukaan, jolloin kassavarannoista nostettiin rahaa vuosina 1999–2000. Näitä erillisiä lainoja kutsutaan tässä päätöksessä vuoden 2001 lainan eriksi.

ja taloudellisten riskien osalta, ja vertailun ja taloudellisten tunnuslukujen perusteella Royal Mailin luottoluokitus määritettiin luokkien AA ja AA välille. Lisäksi Deloitte suositteli, että Royal Maililta perittävä korko tulisi määrittää vastaavasti luokiteltujen liikkeeseenlaskijoiden korkotason mukaan perustuen luottoluokituksen mukaiseen korkoerojen screen pricing -indeksiin valtion joukkovelkakirjalainoihin verrattuna. Tämän perusteella Royal Mailia koskenut korkoero vaihteli 76 ja 165 peruspisteen välillä.

(52) Royal Mail haki pitkäaikaista lainaa, koska se aikoi pitää hankkimansa yritykset omistuksessaan pitemmän aikaa voidakseen toteuttaa strategiansa. Tuolloin vallinneiden markkinaehtoisten korkojen perusteella (kun pitkät korot olivat huomattavasti alhaisempia kuin lyhyet) Royal Mail haki 20–25 vuoden lainaa, mikä oli pitkäaikaisiksi tarkoitettujen yrityskauppojen kannalta järkevää, koska vuosina 2021–2025 kokonaislainamäärästä on mahdollista maksaa takaisin vuosittain 100 miljoonaa Englannin puntaa sen sijaan, että Royal Mailin olisi pitänyt maksaa koko 500 miljoonan punnan suuruinen laina takaisin yhdessä vuodessa. Lainan nostoerillä oli erilaiset, 20–25 vuoden pituiset maturiteetit, mikä ei ollut epätavallista tuolloin vallinneiden pitkien korkojen houkuttelevuuden vuoksi. Lainan korot perustuivat vakuudettomaan AA-luottoluokituksen mukaiseen lainaan, jonka maturiteetti on 20–25 vuotta, ja todelliset vuosikorot laskettiin siten, että Royal Mailin lainan korko muodostuisi kohtuulliseksi.

(53) Yhdistynyt kuningaskunta katsoi, ettei komission viitekorkoja voitu ottaa vertailukohdaksi vuonna 2001 myönnetyn lainan koroille seuraavista syistä: komission korot perustuvat viiden vuoden maturiteettiin ja vuonna 2001 myönnetty laina oli pitkäaikainen laina, jonka maturiteetti vaihteli 20 ja 25 vuoden välillä; Royal Mailille myönnetyn lainan korot olivat markkinaehtoiset ja kaikkien vastaavassa asemassa olevien pitkäaikaista lainaa ottaneiden velallisten saatavilla, ja Yhdistyneen kuningaskunnan tuottokäyrä vuosina 1999–2000 (korkojen määrittämisen hetkellä) oli laskeva, minkä vuoksi yritykset saivat edullisempia lainoja.

(54) Lainan vakuutta ei pidetty tarpeellisena eikä tarkoituksenmukaisena, koska Royal Mailin luottoluokitus oli AA, mikä riitti 1 miljardin Englannin punnan suuruiseen lainajärjestelyyn. Ehdotetun lainan myötä Royal Mailin pitkäaikainen velka pysyisi silti tämän tason alapuolella, ja lisäksi lainalla voitaisiin kattaa suurin osan Royal Mailin veloista, joiden maturiteetti oli yli vuoden. Neuvotellessaan vuoden 2003 lainajärjestelyistä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset päättivät määritellä vuoden 2001 lainat, joiden suuruus oli 500 miljoonaa puntaa, samanlaisessa asiakirjassa kuin vuonna 2003 myönnetyt lainat. Uudessa asiakirjassa ei muutettu lainojen määrää, laina-aikaa eikä sovellettavia korkoja, mutta koska yhtiön velkaantuneisuus oli kasvanut, uusien järjestelyjen mukaisen valtionlainan vakuuksia (GLS-yhtiön osakkeet) laajennettiin siten, että ne kattaisivat myös vuonna 2001 myönnetyn lainan. Samanaikaisesti lainan vakuudeksi annettiin tietty osa Royal Mailin varallisuudesta kiinteinä kiinnityksinä ja yrityskiinnityksinä.

4.2 **Lainajärjestelyt**

4.2.1 *Vuonna 2003 myönnetyt lainajärjestelyt*

(55) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti lisätietoja vuonna 2003 tehdyistä lainajärjestelyistä. Ehtojen mukaan lainojen vakuudeksi oli annettava tietty osuus Royal Mailin taseeseen kirjatuista käteistalletuksista, joten kyseiset lainat olivat erittäin matalariskisiä, minkä vuoksi […] (*) marginaali oli perusteltu. Vastauksena komission huomautukseen, että nämä käteistalletukset olisivat valtion varoja, jotka olivat Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten määräysvallassa erityisen lainsäädännön mukaisesti ja joiden käyttö vakuutena ei välttämättä poista epäilyksiä toimenpiteen pitämisestä valtiontukena, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset totesivat pyrkivänsä käyttämään käteistalletuksia ja muita yrityksen varoja markkinatalousperiaatteiden mukaisesti, ja lainajärjestelyjen osalta yrityksessä noudatettiin tehokkaita valvontatoimia. Vuoden 2000 Postal Services Act -lain 72 §:n mukaisten valtuuksiensa perusteella viranomaiset ohjeistivat Royal Mailia siirtämään NLF:ltä saadut käteistalletukset, jotka koostuivat liiketoiminnasta kertyneistä tuotoista, (yhteensä noin 1 800 miljoonaa Englannin puntaa) erikoisvarantoon (nk. postivarantoon) Royal Mailin taseessa. Erillisen kirjallisen sopimuksen perusteella 549 miljoonan punnan osuus varannosta voitiin käyttää NLF:n myöntämän 544 miljoonan punnan suuruisen lainajärjestelyn vakuutena.

(56) Vastauksena komission kysymyksiin sitoumusmaksuista, jotka Royal Mail oli maksanut NLF:n lainajärjestelyistä, Yhdistynyt kuningaskunta tarkensi, että tässä tapauksessa vuosittainen sitoumusmaksu oli […] peruspistettä lainan arvosta eli […] prosenttia LIBOR-koron ylittävästä […] peruspistemarginaalista. Viranomaiset totesivat, että markkinakäytännön mukaan sitoumusmaksut ovat yleensä 50 prosenttia tai vähemmän LIBOR-koron ylittävästä marginaalista, ja ne toimittivat tästä myös esimerkkejä. Suhteellisen pienet marginaalit – noin 50 peruspistettä tai vähemmän – olivat etuoikeutetuissa lainoissa tavallisia kyseisenä ajankohtana. Koska muiden lainajärjestelyjen (joukkovelkakirjalainojen) saatavuuden ehtona oli se, että parlamentti hyväksyy varojen myöntämisen kyseiselle hallituksen osastolle silloin, kun se tarvitsi varat ostaakseen Royal Mailin liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, muita järjestelyjä koskeva sitoumusmaksu ei

(*) Liikesalaisuus.

ollut tarpeen, koska järjestelyjä ei tosiasiassa koskaan myönnetty Royal Mailille. Yksityisen lainanannon kontekstissa sitoumusmaksu suoritetaan markkinakäytännön mukaan vasta, kun lainanantaja on saanut kaikki tarvittavat sisäiset hyväksynnät, jolloin varat on muodollisesti myönnetty lainanottajalle (ja ehdoitta tämän saatavilla).

(57) Yhdistynyt kuningaskunta kuvaili myös ennen lainajärjestelyjen myöntämistä tehtyjä analyysejä, jotka sisälsivät nettonykyarvolaskelman ehdotetun jälleenrahoituksen tulevasta nettokassavirrasta sekä joitakin vaihtoehtoisia skenaarioita. Ehdotetun vaihtoehdon osalta takaisinperittävä määrä arvioitiin […] Englannin punnaksi, ja vaihtoehtoisten skenaarioiden osalta parhaimmillaan […] punnaksi. Lisäksi Yhdistynyt kuningaskunta vahvisti, että vuonna 2003 myönnettyä lainaa ei nostettu, lukuun ottamatta viikon sisällä takaisin maksettua testinostoa, ennen kuin lainajärjestelyjen voimassaolo päättyi tai ne liitettiin osaksi vuonna 2007 myönnettyjä järjestelyjä.

4.2.2 *Vuoden 2007 lainajärjestelyt*

(58) Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan vuonna 2007 myönnetty lainajärjestely koostui 900 miljoonan Englannin punnan etuoikeutetusta lainasta. Se on osa rahoituskokonaisuutta, johon kuuluu eläketoimenpide ja 300 miljoonan punnan pääomalaina. Lainajärjestelyillä on tarkoitus rahoittaa Royal Mailin rakennemuutos- ja sijoitusohjelma, mukaan lukien irtisanomiskustannukset. Suuruudeltaan 900 miljoonan punnan etuoikeutetulla lainalla korvataan vuonna 2003 myönnetty 844 miljoonan punnan laina ja laajennetaan sitä, ja se sisältää kaksi nostoerää: […] punnan nostoerä on tarkoitettu ainoastaan rakennemuutoksen rahoittamiseen ja […] punnan nostoerä on tarkoitettu sisäiseksi käyttöpääomaksi yleiseen liiketoimintaan (lukuun ottamatta Post Office Limitediä). Toimenpide tuli voimaan 19 päivänä maaliskuuta 2007, ja sen maturiteetti on […] vuotta kyseisestä päivämäärästä. Lainan marginaali on […] peruspistettä sovellettavaa Liboria ([10]) korkeampi ensimmäisten […] kuukauden ajan. Sen jälkeen marginaali määräytyy kiinteämääräisten kiinnitysten mukaan (kannattavuus maksettujen korkojen kerrannaisena); minimi on […] peruspistettä. Suuruudeltaan 900 miljoonan punnan lainan vakuutena ovat Royal Mailin perustaman uuden Royal Mail Estates Limited -tytäryhtiön osakkeet; käytännössä koko Royal Mailin kiinteä omaisuus (lukuun ottamatta Post Office Limitediin liittyvää omaisuutta) on tytäryhtiössä, jonka kokonaismarkkina-arvon Atis Real arvioi syyskuussa 2006 […] punnaksi.

(59) Yhdistynyt kuningaskunta kuvaili toimenpiteitä, jotka on toteutettu sen varmistamiseksi, että markkinataloussijoittajaperiaatteen vaatimukset täyttyvät, ja huomautti, että vuoden 2007 rahoituspaketin markkinaehtoisuutta oli arvioitava kokonaisuutena (ks. johdanto-osan 64 ja 65 kappale). Credit Suisse ja Deloitte olivat pitäneet lainoja markkinaehtoisina ja maksettavia korkoja markkinakorkojen mukaisina; arviointiin sisältyi vertailu markkinoilla myönnettäviin lainoihin. Vaikka analyysin mukaan seitsemän vuoden ehto sijoittuu markkinoiden vaihteluvälin yläpäähän, järjestelymaksu, sitoumusmaksu sekä lainannosto- ja maksuviivästystestit ovat kaikki markkinoiden standardien mukaisia Royal Mailin lainojen tapaan vakuutettujen lainojen perusteella (tässä tapauksessa kyse oli pääasiassa kiinteistövakuuksista). Vakuusjärjestelyt erosivat markkinakäytännöstä (vakuus annettiin osakkeina eikä kiinteänä omaisuutena), mutta Yhdistynyt kuningaskunta piti tätä lainanantajalle edullisempana kustannus- ja ajoitussyistä sekä hallinnollisista syistä.

(60) TNT:n väitteeseen, että RM olisi rikkonut valtion lainajärjestelyjen sääntöjä ja saanut muodollisia maksuvapautuksia kauppa- ja teollisuusministeriöstä, Yhdistynyt kuningaskunta vastasi, että maksuvapautus oli tarpeen puhtaasti teknisistä syistä liittyen eläke-etuuksien uusiin kirjanpitovaatimuksiin (FRS17), eikä syynä ollut heikkenevä liiketoiminnan tulos. Lisäksi viranomaiset totesivat, etteivät vuoden 2007 järjestelyt olleet ”lisätoimenpiteitä”, kuten TNT oli väittänyt, vaan niillä ennemminkin korvattiin vuoden 2003 järjestelyt.

4.3 **Eläketoimenpide**

(61) Yhdistynyt kuningaskunta selvitti sulkutilijärjestelyn perustamismekanismia, mukaan lukien eläkerahaston hoitajille annettu vakuus. Suuruudeltaan 850 miljoonan Englannin punnan sulkutilistä 796 miljoonan punnan osuus rahoitettiin postivarannosta ja loput 54 miljoonaa puntaa pääomasijoituksella. Järjestelyissä omaisuudenhoitajilla on valtuudet käyttää sulkutilien vakuuksia tietyissä maksukyvyttömyystilanteissa, pääasiassa jos kyseinen liiketoiminta (Royal Mail Holdings plc tai Royal Mail Group Limited) joutuu maksukyvyttömyyden vuoksi selvitystilaan tai jos sulkutileistä koostuvasta vakuudesta tulee täytäntöönpanokelvoton. Vakuusjärjestelyissä määritetään myös ne olosuhteet, joiden vallitessa tilien varoja voidaan vapauttaa vakuusjärjestelyin saaduista vakuuksista; näin voidaan toimia silloin, kun eläkerahasto saavuttaa 75 prosentin maksuvalmiuden. Kun varoja vapautetaan Royal Mail Holdingsin vakuussopimuksen myötä saaduista vakuuksista, osapuolet ovat hyväksyneet sen, että osakkeenomistaja voi päättää luovuttaa sulkutilillä olevat 850 miljoonan punnan varat (korkoineen), jotka vapautetaan Royal Mail Holdingsin vakuussopimuksella luodusta vakuudesta,

([10]) […].

osakkeenomistajalle vuoden 2000 Postal Services Act -lain tai muiden sovellettavien oikeuksien tai valtuuksien nojalla.

(62) Sulkutilin sopimusajaksi määritettiin omaisuudenhoitajien sopimuksessa 17 vuotta eläkerahaston vajeen kattamiseksi. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset kiinnittivät huomiota eläkerahaston valvojan lausuntoihin, joiden mukaan yli kymmenen vuoden takaisinperintäaika edellyttää erityistarkastuksia, jotka kohdistuvat muun muassa siihen, ovatko omaisuudenhoitajat käyttäneet ehdollisia varoja (esimerkiksi sulkutiliä) takaisinperintäsuunnitelmasta aiheutuvien riskien pienentämiseksi. Yhdistynyt kuningaskunta kiisti komission näkemyksen, jonka mukaan Royal Mail voi sulkutilin ansiosta pienentää eläkemaksujaan, ja totesi, että sulkutilin puuttumisesta aiheutuvat seuraukset ovat neuvottelunvaraisia eikä niitä voida ennustaa. Jos sopimukseen ei olisi päästy, varojen saatavuus yritysinvestointeihin olisi vaarantunut.

4.4 **300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina**

(63) Yhdistynyt kuningaskunta vahvisti, että se oli antanut Royal Mailille osakaslainan 300 miljoonan Englannin punnan pääomalainan muodossa, […] prosentin korolla koko maturiteettiajaksi. Järjestely oli käytettävissä kahden vuoden ajan, ja se erääntyi etuoikeutetun lainan […] viimeisenä takaisinmaksupäivänä tai kun eläkesulkutilin varat vapautettaisiin. Pääomalainan ehdot neuvoteltiin osana rahoituspakettia eikä erillisenä lainajärjestelynä. Yhdistynyt kuningaskunta totesi, että ehto, joka koski takaisinmaksun erääntymistä vasta eläkesulkutilin varojen vapautuessa, perustui siihen, että kyse oli etuoikeusasemaltaan huonommasta lainasta. Tämä puolestaan näkyi korkeassa korossa, joka liiketoiminnan riskit huomioiden oli korkeampi kuin hallituksen neuvonantajien esittämä vaihteluväli oman pääoman kohtuullisille vaihtoehtokustannuksille. Hallituksen neuvonantajat olivat vahvistaneet järjestelyn olevan ”täysin markkinaehtoinen”.

4.5 **Vuoden 2007 rahoituspaketin yhdenmukaisuus markkinataloussijoittajaperiaatteen kanssa**

(64) Yhdistynyt kuningaskunta totesi, että vuoden 2007 rahoituspaketin osat oli kukin neuvoteltu osana yhtenäistä kokonaisuutta eikä niiden markkinaehtoisuutta arvioitu eikä niitä pitäisi arvioida erillään, vaikka yksittäisten osien ehtoja verrattiin vastaaviin markkinaehtoisiin lainoihin. Deloitte ja Credit Suisse analysoivat rahoituspaketin ja erityisesti sulkutilijärjestelyn markkinaehtoisuuden, ja hallitus luotti niiltä saamiinsa neuvoihin.

(65) Deloitte arvioi yhtiön yritysarvoa strategisen suunnitelman kannalta lähtien siitä olettamuksesta, että 1 miljardin Englannin punnan suuruinen sulkutilisijoitus toteutuu. Yritysarvoa arvioidaan diskonttaamalla ennustetut ennakkorahoituksen kassavirrat liiketoiminnan pääomakulujen painotetulla keskiarvolla. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan sulkutilisijoitus on kohtuullinen järkevästi ajattelevalle, markkinatalouden ehtojen mukaan toimivalle pääomasijoittajalle, jos:

a) sijoittajan pääoman arvo on positiivinen (kun nettorahoitusvelka, eläkevaje ja sulkutilin nettokustannukset vähennetään yritysarvosta); sekä

b) suurempaa arvoa ei voitaisi saavuttaa ilman ehdotetun mukaista sijoitusta sulkutileille.

Deloitte laski myös sisäisen tuottoprosentin; määritelmän mukaan se on tulevaisuuden kassavirtojen diskonttotuotto, joten yrityksen oman pääoman arvo aleni […]. Deloitten laatiman analyysin perusteella oman pääoman arvo sijoitusten jälkeen oli yli […] ja sisäinen tuottoprosentti puolestaan […]; nämä tulokset eivät muuttuneet herkkyysanalyyseissä. Ilman sulkutilisijoitusta laskettiin kaksi vaihtoehtoista skenaariota, joissa osakkeenomistajan pääoman arvo olisi Deloitten mukaan mahdollisesti heikentynyt merkittävästi. Toisin sanoen ehdotetun sijoituksen myötä sijoituksen arvon odotettiin kasvavan huomattavasti ajan kuluessa.

5. **TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI: VALTIONTUEN OLEMASSAOLO**

(66) Kuten menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä todettiin, kysymys siitä, ovatko käsiteltävät toimenpiteet valtiontukea, ratkaistaan sen mukaan, onko toimenpiteistä koitunut Royal Mailille etua perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetulla tavalla; muut tuen olemassaolon kriteerit täyttyvät selvästi. Määrittääkseen, koituiko tarjotuista toimenpiteistä etua RM:lle, komissio tutkii, olisiko markkinataloudessa toimiva yksityinen toimija ollut valmis tarjoamaan rahoitusta samoilla ehdoilla.

5.1 **Vuonna 2001 myönnetty laina**

(67) Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamista selvityksistä käy ilmi, miksi lainan nostoerien koroksi oli määritetty pitkäkestoisen (20 vuotta) koron keskiarvo (5,8

prosenttia); kyseinen korko alittaa kyseisenä ajankohtana sovelletun komission viitekoron, joka on lyhytaikaisempi korko ([11]). Johdanto-osan 49 kappaleessa mainitusta kirjeestä ilmenee lisäksi, millaiset lainan lähtökohdat olivat vuonna 1999 ja miten ehdot tuolloin määritettiin. Selvityksissä vastataan TNT:n esille ottamiin kysymyksiin (ks. johdanto-osan 42 kappale), sillä TNT käytti vertailussaan vuoden 2001 korkotasoa, mutta kyseisen lainan korkotasoa ei määritetty kyseisenä vuonna. Selvityksissä perustellaan myös, miksi lainalla ei ollut vakuutta (vakuus lisättiin joka tapauksessa jälkeenpäin vuoden 2003 lainojen myöntämisen yhteydessä). Lopuksi selvityksissä vastataan myös menettelyn aloittamisesta tehdyssä komission päätöksessä esille otettuun seikkaan eli siihen, että Royal Mailin taloudellinen tilanne oli alkanut heiketä jo vuonna 2001. Näin ei kuitenkaan ollut vielä vuonna 1999, jolloin sitoumus lainaan annettiin, eikä vuosina 1999–2000, jotka ovat korkotason määrittämisen kannalta olennaisia ajankohtia.

(68) Kun lainoista sovittiin, komission viitekorkojen määrityksessä käytettiin viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä annettua komission tiedonantoa vuodelta 1997, jäljempänä 'viitekorkoja koskeva tiedonanto vuodelta 1997' ([12]). Komissio määritteli tiedonannon mukaan korot viisivuotisten pankkienvälisten swap-korkojen ja preemioiden perusteella, mutta varasi itselleen oikeuden käyttää viisivuotisia pankkienvälisiä swap-korkoja lyhytkestoisempaa peruskorkoa (esimerkiksi vuoden LIBOR-korkoa) tai pitkäkestoisempaa peruskorkoa (esimerkiksi kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainojen korkoa). Koska laina-aika oli pitempi, komissio uskoo, että pitkäkestoinen korko on tässä tapauksessa tarkoituksenmukainen.

(69) Komissio on todennut, että perittyihin korkoihin päädyttiin tarkastelemalla markkinaehtoisia lainoja, joita verrattiin vastaaviin valtion joukkovelkakirjalainoihin ([13]). Valtion joukkovelkakirjalainojen korkoero vaihteli 76 ja 165 peruspisteen välillä, mikä on riittävä verrattuna viitekorkoja koskevassa tiedonannossa vuodelta 1997 vahvistettuun 75 peruspisteen korkoeroon. Komissio vertasi perittyjä korkoja myös 20 vuoden pankkienvälisiin swap-korkoihin vastaavina ajankohtina. Perityt korot ovat hyvin lähellä näitä korkoja (eroa on yleensä alle 10 peruspistettä). Komissio katsoo, että Yhdistynyt kuningaskunta ja sen neuvonantajat eivät perustaneet päätöksiään pankkienväliseen swap-korkoon tai muuhun julkaistuun korkoon, vaan etsivät mieluummin suoria markkinaehtoisia vertailuarvoja. Komissio hyväksyy edellä esitetyn perusteella näkemyksen, ettei Royal Mailille koitunut kyseisestä toimenpiteestä etua eikä toimenpide ole sen vuoksi valtiontukea.

5.2 **Lainajärjestelyt**

5.2.1 *Vuoden 2003 lainajärjestelyt*

(70) Kuten menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä todettiin, näitä järjestelyjä ei käytetty kertaakaan ennen niiden jatkamista tai muuttamista vuonna 2007. Sen vuoksi komissio ei aloittanut lainan ehtoja koskevaa menettelyä eikä tässä päätöksessä arvioida sovitun koron asianmukaisuutta. Komissio otti kuitenkin esille kysymyksen siitä, oliko järjestelyillä yritykselle kaikesta huolimatta optioarvoa, joka pitäisi arvioida siltä kannalta, voidaanko sitä pitää valtiontukena. Komissio on saanut tältä osin selville, että vaikka järjestelyjä ei käytetty, niistä oli kuitenkin maksettu […] suuruinen vuosittainen sitoumusmaksu niiden järjestelyjen osalta, joihin oli sitouduttu. Komissio on todennut riittävän luotettavasti, että kyseessä oli markkinakorko, joka oli määritetty prosenttiosuutena kyseisen lainan Libor-koron ylittävästä marginaalista markkinakäytännön mukaisesti, ja korkotaso ([…]) oli tämän käytännön mukainen (komission tiedossa on esimerkkejä, joissa vaihteluväli on 16–50 prosenttia). Parlamentti ei koskaan hyväksynyt muita järjestelyitä eikä niihin sen vuoksi koskaan sitouduttu, mikä ei tavallisesti antaisi aihetta maksujen korottamiselle. Komissio toteaa näin ollen, etteivät vuonna 2003 myönnetyt lainajärjestelyt käytännössä olleet valtiontukea Royal Mailille.

5.2.2 *Vuoden 2007 lainajärjestelyt*

(71) Vuonna 2007 jäljellä olevat lainat vuodelta 2003 ([14]) korvattiin 900 miljoonan Englannin punnan suuruisella etuoikeutetulla lainalla tarkistetuin ehdoin. Komissio on tutkinut tämän lainajärjestelyn ehdot. Peritty korko on […] peruspistettä vastaavaa LIBOR-korkoa korkeampi ensimmäisten 12 kuukauden ajan, jonka jälkeen korko vaihtelee kiinteämääräisten kiinnitysten mukaan muttei kuitenkaan ole koskaan alhaisempi kuin LIBOR-korko korotettuna […] peruspisteellä. Lainan vakuutena on yrityskiinnitys ([15]) Royal Mailin omaisuuteen, kiinteämääräinen kiinnitys uuden, RM:n kiinteistösalkkua hoitavan

([11]) Komission viitekorot olivat voimassa viisi vuotta 31 päivään joulukuuta 2007 saakka voimassa olleen vahvistamismenetelmän mukaan ja yhden vuoden 2008 alussa hyväksytyn tiedonannon mukaan.

([12]) EYVL C 273, 9.9.1997, s. 3.

([13]) Koska laina koostuu eristä, joiden korko määräytyy sen mukaan, milloin ja kuinka pitkäksi aikaa kyseiset varat nostettiin ensimmäisen kerran Royal Mailin varannoista (ks. alaviite 6 edellä), jokaiseen erään sovelletaan eri korkoa. Tämä selittää, miksi keskikorko on 5,8 prosenttia. Vastaava valtionjoukkovelkakirjalainan korko oli kestoltaan kyseistä erää lähinnä vastaavan joukkovelkakirjalainan korko nostopäivänä.

([14]) Osa lainajärjestelyistä ei ollut enää voimassa kyseisenä ajankohtana, joten jäljellä oleva lainamäärä oli 844 miljoonaa Englannin puntaa.

([15]) Yrityskiinnitys on vakuus, jota ei liitetä tiettyyn omaisuuteen vaan tiettyyn omaisuuseräryhmään.

tytäryhtiön Royal Mail Estates Ltd:n osakkeisiin sekä yrityskiinnitys tämän yhtiön omaisuuteen. RM Estatesissa olevan kiinteistöomaisuuden markkina-arvo arvioitiin […] punnaksi. Komissio on arvioinut lainaehtoja niiden laatimisen aikaan sovelletun, viitekorkoja koskevan tiedonannon vuodelta 1997 mukaan. Koska kiinnitetyn omaisuuden arvo on lähes 50 prosenttia suurempi kuin lainojen arvo, vakuutta on pidettävä ”suurena”. LIBOR-koron ylittävä marginaali, joka sijoittuu […] ja […] peruspisteen välille, on siten riittävä viitekorkoja koskevan tiedonannon osalta, jossa marginaaliksi asetettiin 75 peruspistettä (kuten johdanto-osan 68 kappaleessa todettiin, komissio pohti viitekorkoja koskevassa tiedonannossa vuodelta 1997 mahdollisuutta LIBOR-koron käyttöön arviointiperusteena). Lisäksi komissio on todennut, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten toimittamien, muita kiinteistöyhtiöiden avulla vakuutettuja liiketoimia koskevien tietojen perusteella vaikuttaa siltä, että lainaehdot on laadittu vertaamalla niitä muihin vastaavankaltaisiin liiketoimiin. Komissio on todennut viitekorkoanalyysinsa perusteella, että yksittäin tarkasteltuina lainajärjestelyt eivät ole valtiontukea.

(72) Koska vuoden 2007 järjestelyt olivat osa useasta toimenpiteistä koostuvaa pakettia ja koska Yhdistynyt kuningaskunta vaati, ettei vuoden 2007 rahoituspaketin osia pitäisi tarkastella erillisinä, komission on määritettävä, onko johdanto-osan 71 kappaleessa esitetty erillinen arviointi luotettava. Tätä kysymystä käsitellään jäljempänä 5.5 jaksossa.

5.3 **Eläkkeiden sulkutili**

5.3.1 *Tuen olemassaolo*

(73) Saatuaan Yhdistyneeltä kuningaskunnalta huomautuksia ja selvityksiä komissio pystyi hahmottamaan eläketoimenpiteeseen sisältyvän mekanismin. Kuten edellä johdanto-osan 22 kappaleessa todettiin, Royal Mailin on otettava suuri eläkevaje huomioon taseessaan, ja Yhdistyneen kuningaskunnan eläkelainsäädännön mukaisesti sen on laadittava omaisuudenhoitajien kanssa suunnitelma ja määritettävä tietty ajanjakso eläkevajeen poistamiseksi eläkejärjestelmän rahastoon suoritettavin maksuin. Eläketoimenpiteen avulla Royal Mail saattoi pidentää kyseistä ajanjaksoa, mikä vaikutti myös sen maksettaviksi lankeaviin maksuihin. Komissio totesi jo alkuvaiheessa, että toimenpiteen (sen, että valtion määräysvallassa erityisen lainsäädännön nojalla olleita varoja vapautettiin käytettäväksi sulkutilijärjestelyssä eläkerahaston hyväksi) laillisuudelle ei ollut suoraa vertailukohtaa tavanomaisessa liiketoiminnassa, vaikka varoja voidaan sijoittaa sulkutilille myös yksityisellä sektorilla ([16]). Voidakseen arvioida Yhdistyneen kuningaskunnan väitettä toimenpiteen markkinaehtoisuudesta komission oli määritettävä sille sopiva vertailukohta.

(74) Toimenpiteellä vapautetaan varat, jotka olivat kokonaisuudessaan osakkeenomistajan määräysvallassa, jotta RM voi muuttaa niiden avulla maksuja, jotka sen on suoritettava eläkejärjestelmäänsä eläkevajeen poistamiseksi, siirtämällä kyseiset varat sulkutilille (vaikka postivarannot on kirjattu muodollisesti RM:n taseeseen, se ei voi käyttää varantoja eikä niihin liittyviä varoja ilman valtion suostumusta). Vaikka varojen vapauttamista ei voida pitää puhtaasti pääomanlisäyksenä, sen vaikutukset voidaan rinnastaa pääomanlisäyksen vaikutuksiin. Jos varoja ei olisi vapautettu, Royal Mail ei olisi voinut perustaa sulkutiliä hankkimatta pääomaa muista lähteistä tai nostamatta sitä muista varannoista. Pitää paikkansa, että toimenpiteessä määrättiin, että varat palautuisivat valtion määräysvaltaan sulkutilin vapautuksen myötä. Koska tämän odotettiin kuitenkin tapahtuvan pitkän ajan (17 vuoden) kuluttua ja koska oli epävarmaa, palautuisivatko varat käytännössä osakkeenomistajalle, jos RM:n taloudellinen tilanne heikentyisi kyseisen ajan kuluessa, ja koska taattuja korkotuloja ei ollut, komissio hylkäsi mahdollisuuden, että toimenpidettä verrattaisiin lainan myöntämiseen. Komissio päätti, että tämä lähestymistapa oli siksikin järkevä, että kun postivarannon määrä oli 31 päivänä maaliskuuta 2007 vain 796 miljoonaa Englannin puntaa, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset lisäsivät siihen 54 miljoonaa puntaa uutta pääomaa, jotta postivarannon suuruus olisi sovitut 850 miljoonaa puntaa ennen sulkutilin perustamista. Edellä esitetyn perusteella ja sen arvioimiseksi, oliko toimenpide markkinataloussijoittajaperiaatteen mukainen, komissio on analysoinut kokonaisuudessaan osakkeenomistajan määräysvallassa olleiden varojen vapautusta, jotta RM voisi käyttää ne pääomanlisäyksenä.

(75) Arvioidessaan pääomanlisäysten markkinaehtoisuutta komissio vertaa julkisen vallan pääomaomistuksen nettonykyarvoa sijoitusten jälkeen (post money) ja ennen sijoituksia (pre money) ([17]). Jos ero on suurempi kuin lisätty pääoma, pääomanlisäys katsotaan markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaiseksi. Tällainen vaiheittainen lähestymistapa on tarpeen, koska muutoin ei olisi selvää, mikä osa osakkeenomistajan saamista tuotoista (osingot tai osakeomistusta myytäessä myyntihinta) syntyisi sijoituksesta ja mikä taas syntyisi siitä riippumatta. Laskettaessa pääomaomistuksen arvoa tietyllä ajanjaksolla ennen sijoituksia ja niiden jälkeen käytetään seuraavaa menetelmää: kyseisenä ajanjaksona pääomaomistuksen tulevien

([16]) Tämä mahdollisuus mainitaan Yhdistyneen kuningaskunnan eläkevalvontaviranomaisen julkaisemassa ohjeistuksessa *Regulatory Code of practice 03* (”Funding Defined Benefits”, helmikuu 2006, 104 kohta). Yhdistynyt kuningaskunta ei kuitenkaan toimittanut esimerkkejä tämän mahdollisuuden käytöstä.

([17]) Ks. esimerkiksi Landesbanken-tapaukset, kuten HSH:ta koskeva päätös NN 71/05. Ks. myös NN 72/05, NN 19/06 ja NN 34/07.

kassavirtojen diskontattu arvo (yleensä osingot, toinen vaihtoehto voisi olla pääoman alentaminen) lisätään ajanjaksolla mahdollisesti tapahtuvaan arvonnousuun.

(76) Yhdistyneen kuningaskunnan ensimmäisessä vastauksessa oli liitteenä Deloitte-yhtiön konsulttien raportti, jonka tarkoituksena oli esittää suunniteltujen […] suuruisten sijoitusten sisäinen tuottoprosentti. Tutkinnan aikana kävi kuitenkin ilmi, että käytettyyn menetelmään liittyi monia ongelmia.

(77) Ensinnäkin laskelma koski vain sijoitusta, eikä siinä siis vertailtu kahta skenaariota, joista toisessa sijoitus toteutetaan ja toisessa ei. Tähän kritiikkiin Yhdistynyt kuningaskunta vastasi, että skenaariossa, jossa sijoitusta ei toteutettu, pääoma-arvoksi oletettiin […]. Väitettä, että pääoma-arvo olisi […] ilman sijoitusta, ei kuitenkaan esitetty eikä tuettu Deloitten raportissa. Tämän vuoksi komissio katsoi, että Deloitten alkuperäistä raporttia ei ollut laadittu komission asianmukaisena pitämän menetelmän mukaisesti, eli sijoitusta edeltävän ja sen jälkeisen tilanteen vertailun perusteella

(78) Toiseksi pääomaomistuksen arvottamisessa käytetty menetelmä oli, että yrityksen arvo (toisin sanoen joukkovelkakirjojen haltijoiden ja osakkeenomistajien saatavien summa) laskettiin yrityksen kassavirtojen ja päätearvon perusteella vähentäen velat jälkeenpäin. Vaikka tämä menetelmä ei ole virheellinen, sen perusteella ei voida osoittaa vain osakkeenomistajien saamia vapaita kassavirtoja, mikä on yksi indikaattori (vaikkakaan ei ainoa) sen arvioimiseksi, onko pääomanlisäys markkinataloussijoittajaperiaatteen mukainen. Sen vuoksi komissio pitää parempana menetelmää, jossa diskontataan suoraan osakkeenomistajille maksetut kassavirrat (osingot) ja jossa käytetään päätearvoa, joka ei ole yrityksen vaan pääoman arvo. Lisäksi menetelmässä lasketaan pääomakustannukset diskonttokoron avulla eikä keskimääräisinä pääomakustannuksina (Weighted Average Cost of Capital). Tätä menetelmää käytettiin aiemmin mainituissa Landesbanken-tapauksissa (ks. alaviite 17).

(79) Kolmanneksi laskelmassa arvioitiin johdanto-osan 71 kappaleessa käsiteltyä etuoikeutettua lainaa ja postivarannon vapauttamista yhdessä, kun tavallisesti lainaa ja pääomanlisäystä koskevat testit ovat erilliset (yksityistä sijoittajaa vs. yksityistä lainanantajaa koskeva testi), joten ne pitäisi myös arvioida erikseen ([18]). Vaikka ei olekaan epätavallista, että osakkeenomistaja on samalla myös lainanantaja suurissa yritysryhmissä, komissio pitää hankalana arvioida näitä kahta erilaista toimenpidettä samoilla kriteereillä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö näiden kahden toimenpiteen vaikutusta toisiinsa tulisi ottaa huomioon. Analyysi, joka koskee kokonaan osakkeenomistajan määräysvallassa olevien varojen vapauttamista RM:n käyttöön, perustuu kassavirtoihin, mikä puolestaan perustuu olettamukseen, että tässä päätöksessä käsitellyt lainat on myönnetty RM:lle.

(80) Komissio pyysi tämän vuoksi Yhdistynyttä kuningaskuntaa arvioimaan oman pääoman arvon vaiheittain sellaisen parhaan mahdollisen, joskin realistisen skenaarion perusteella, jossa sijoitusta ei toteuteta. Vaihtoehtoisen skenaarion osalta RM:n omat ennusteet tilanteesta, jossa sijoitusta ei toteuteta (”manage for cash case”), johtivat […]. Tämän vuoksi Deloitte hahmotteli erilaisen ”vaihtoehtoisen tapauksen”, jonka perusteella […], ja eläkevajeen poistamiseen tarvittavan jakson kesto määritettiin 12 vuodeksi 17 vuoden sijaan. Deloitte kuitenkin arvioi, että vaikka eläkeongelma voitaisiin ratkaista tehokkaasti lyhyellä aikavälillä […]. On syytä todeta, ettei komissiolla ole varmuutta siitä, onko tämä skenaario ilman sijoitusta paras mahdollinen vaihtoehto, jonka varaan markkinataloussijoittaja luonnollisesti perustaisi oman arvionsa. Voidaan kuitenkin todeta, että tilannetta, jossa sijoitus toteutetaan, koskevat epäilykset vahvistuisivat mihin tahansa kuviteltavissa olevaan ”parempaan vaihtoehtoon” nähden.

(81) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti komission pyynnöstä lukuja, joiden perusteella sijoituksen toteutumista (sijoitustapausta) voitiin arvioida molempiin vaihtoehtoihin nähden. Johdanto-osan 78 kappaleessa mainituista syistä komissio edellytti, että ennusteissa käytetään pääoman omistajien saamia vapaita kassavirtoja, päätearvon pääoma-arvoa ja pääomakustannuksia diskonttokorkona.

(82) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti seuraavat laskelmat ([19]). Taulukossa esitetään laskelma valtion pääomaomistuksesta sijoituksen toteutuessa (sijoitustapaus) sekä saman laskelman tulos vaihtoehtoisessa tapauksessa (ilman sijoitusta). Näiden lukujen perusteella valtion pääomaomistuksen arvo on […] Englannin puntaa sijoituksen jälkeen (sijoitustapaus), kun taas vaihtoehtoisessa tapauksessa (ilman sijoitusta) se olisi […] puntaa.

([18]) Yhdistynyt kuningaskunta vaatii, että sen julkiset yritykset lainaavat varoja vain valtiolta. Komissio ei kyseenalaista tätä periaatetta tässä päätöksessä mutta katsoo, että toimenpiteet olisi voitava tutkia yksittäin. Olisi joka tapauksessa erittäin epätavallista, että markkinataloussijoittaja olisi sekä laajempaan ryhmään kuulumattoman yrityksen, kuten Royal Mailin, ainoa osakkeenomistaja että yrityksen ainoa rahoituslähde.

([19]) Näitä laskelmia varten sijoitus sisälsi 300 miljoonan Englannin punnan osakaslainan, koska komissio pohti yhdessä tutkintavaiheessa mahdollisuutta, että tämä toimenpide voitaisiin rinnastaa pääomaan. Komissio päätti kuitenkin lopulta arvioida toimenpidettä lainana jäljempänä kuvaillulla tavalla. Asian käsittelytavan muuttaminen taulukossa ei muuttaisi komission päätelmää eläkesulkutilitoimenpiteen markkinaehtoisuudesta.

SIJOITUSTAPAUS – sijoitus 1,15 mrd GBP	PV	Alkuperäiset kassavirrat	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Nettonykyarvo vuosina 1–10 (diskontattu vapaa kassavirta pois lukien velat)	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]							
Päätearvo	[…]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[…]	—	—	—	—	—	
Postcommin määrärahan nettonykyarvo	[…]	—	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Yritysarvo	[…]	—	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Koroista syntyvät kassavirrat	[…]	—	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Lainojen nostot ja velan takaisinmaksu/varojen sijoitukset	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	—	—	—	—	—	—	[…]	[…]	[…]
Jäljellä oleva velka ennustejakson lopussa																		[…]
Eläkevajeen arvostus	[…]	—	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Sulkutilin tase ja karttunut korko	[…]	[…]																
Sulkutilin takaisinmaksu (ei kesken tilikauden)	[…]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[…]
	[…]	[…]	—	—	—	—	—	—	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Sulkutilin talletukset	[…]	[…]																
Osakaslaina	[…]	[…]																
Oman pääoman arvo	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
VAIHTOEHTOINEN TAPAUS Oman pääoman arvo	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
Oman pääoman lisäarvo	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]

(83) Koska […] Englannin punnan erotus on sijoitettua määrää suurempi, Yhdistynyt kuningaskunta katsoo sen osoittavan, että sijoitus on markkinaehtoinen. Komissio katsoi kuitenkin, että kyseistä väitettä on tutkittava tarkemmin.

(84) Taulukosta nähdään, että:

a) osakkeenomistajat eivät saa tuottoa sijoitustapauksessa syntyneistä varoista suunnitelman […] ensimmäisenä vuotena;

b) sijoitustapaus perustuu siten suurelta osin vuosille 2016–2017 laskettuun päätearvoon;

c) sijoitustapauksessa kassavirta on negatiivinen ensimmäisten […] vuoden aikana, jonka jälkeen syntyvät varat käytetään kokonaan velkojen maksuun ja eläkevajeen poistamiseen vuosiin 2013–2014 saakka;

d) vuosien 2016–2017 jälkeen (vaikkakin näin kauas ulottuvien ennusteiden luotettavuus on rajallinen) vaihtoehtoinen tapaus tuottaa enemmän, koska eläkevaje on poistettu, mikä estää vuosien 2013–2016 positiiviset tuotot. Tämän seikan perusteella sijoitustapauksen päätearvon painoarvo korostuu entisestään.

(85) Lisäksi komissio vahvisti, että ensimmäisten […] vuoden jälkeen ei ole varmaa, ovatko vuosien […] luvut itse asiassa osakkeenomistajille jakokelpoisia osinkoja. Tämä johtuu eläkevajeen kirjaamisesta RM:n taseeseen (uusien kirjanpitosääntöjen mukaisesti), mikä aiheuttaa sen, että yrityksen arvo on kirjanpidossa negatiivinen. Tämä rajoittaa paljolti varojen käyttöä osinkojen maksuun jopa […]. Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamassa alkuperäisessä Deloitten raportissa […].

(86) Osakkeenomistajien saamia tuottoja koskevan mallin (käytännöllisesti katsoen kaikki tuotot kertyvät päätearvosta eikä juuri miltään osin osingoista) perusteella komissio uskoo, että yksityissijoittaja odottaisi sijoitukselleen jonkin verran tuottoa jo […] vuoden kuluttua sijoituksesta; yksityinen sijoittaja tuskin pitäisi ajatuksesta, että sijoituksen koko tuotto tai suuri osa siitä tulee päätearvosta vasta […] vuotena. Koska päätearvo on todellisuudessa kassavirtojen arvo […] vuodesta eteenpäin diskontattuna […] vuoteen, yksityistä sijoittajaa pyydetään uskomaan, että vaikka sijoitus ei tuota mitään […] vuoteen, se on silti hyvä sijoitus […] vuoden jälkeistä aikaa koskevien ennusteiden perusteella. Näin pitkäksi aikaa tehtyihin ennusteisiin liittyy monia ennakoimattomia muuttujia ja niiden luotettavuus on siksi hyvin rajallinen, ja komissio katsoo sen vuoksi, ettei yksityinen sijoittaja olisi valmis sijoittamaan tällaisin ehdoin etenkään postipalvelualalla, jolla pitkän aikavälin ennusteet ovat epävarmoja. Komissio pitää lisäksi kyseenalaisena sitä, olisiko yksityinen sijoittaja ollut valmis asettamaan työntekijöiden/eläkeläisten edut ja lainan takaisinmaksun siinä määrin etusijalle omiin osakkeenomistajan etuihinsa nähden.

(87) Sijoitustapauksessa on tukeuduttu paljolti vuosiksi 2016–2017 laskettuun päätearvoon, joka kuitenkin voidaan kyseenalaistaa sekä laskentamenetelmän että sen perustana olevien lukujen perusteella. Menetelmässä päätearvo laskettiin käyttäen viimeisen vuoden EBITDA-lukua, joka kerrottiin yritysarvon ja alakohtaisten EBITDA-lukujen suhteesta saadulla kertoimella. TNT ja Deutsche Post/DHL valittiin siksi, että vaikka RM ei ole tällä hetkellä rinnastettavissa kyseisiin yrityksiin, se on sitä […] vuoden kuluttua sijoitussuunnitelman toteutuksesta. Tämän lähestymistavan tuloksena oleva yritysarvo (karkeasti velat plus oma pääoma) ei ole yhdenmukainen johdanto-osan 81 kappaleessa kuvaillun lähestymistavan kanssa, koska jälkimmäisessä edellytetään pääoma-arvon käyttöä päätearvona. Tarkoituksenmukaista pääoma-arvoa käytettäessä päätearvo muuttuu huomattavasti – se alenee. Päätearvon perusteena olleiden lukujen osalta komissio toteaa erityisesti, että RM:n tuloksen ennen korkoja, veroja ja poistoja (EBITDA) oli arvioitu kasvavan vuosittain yli […] sijoitussuunnitelman aikana. Komissio piti tätä arviota erittäin optimistisena äskettäin vapautetulla, säännellyllä ja kypsällä toimialalla.

(88) Komissio teetti Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamasta laskelmasta useita testejä, joissa vaihdeltiin käytettyjä oletuksia ja laskentamenetelmiä, erityisesti päätearvon osalta. Koska päätearvo oli toimitettujen lukujen kannalta tärkeässä asemassa, sijoituksen arviointitulos muuttuisi olennaisesti, jos menetelmään tehdään vain pieniä muutoksia (esimerkiksi jos päätearvon laskennassa käytetään eri menetelmää ja käytetään vähemmän optimistisia tuottojen kasvuodotuksia).

(89) Päätelmänä voidaan todeta, ettei komissio voi pitää markkinataloussijoittajaperiaatteen mukaisena toimenpidettä, joka koskee kokonaisuudessaan osakkeenomistajan määräysvallassa olleiden varojen vapauttamista, jotta RM voi muuttaa niiden avulla maksuja, jotka sen on suoritettava eläkejärjestelmäänsä eläkevajeen poistamiseksi, siirtämällä kyseiset varat sulkutilille.

(90) Tämän vuoksi komissio alkoi selvittää, soveltuiko toimenpiteeseen mahdollisesti sisältyvä tuki yhteismarkkinoille (ks. 6 jakso).

5.3.2 *Tuen määrä*

(91) Toimenpide vaikuttaa Royal Mailiin siten, että se voi jaksottaa maksut, jotka se suorittaa eläkejärjestelmään eläkevajeen poistamiseksi, useammalle vuodelle kuin muussa tapauksessa. Siksi nämä maksut ovat pienempiä ensimmäisinä vuosina (koska ilman toimenpidettä RM olisi joutunut poistamaan vajeen nopeammin ja suorittamaan sen vuoksi suurempia maksuja) mutta suurempia myöhempinä vuosina, joihin mennessä vaje olisi ilman toimenpidettä saatu jo poistettua.

(92) Tämän edun arviointi (käyttäen muutettujen kassavirtamaksujen nettonykyarvoa) edellyttää tiettyjen oletusten tekemistä muun muassa siitä, kuinka pitkän ajan kuluessa vaje olisi poistettava ilman tukitoimenpidettä, ja lisäksi on valittava diskonttokorko. Komissio hyväksyi 12 vuoden pituisen oletusjakson käyttämisen eläkevajeen poistamisen osalta, kuten johdanto-osan 80 kappaleessa käsitellyn ”vaihtoehtoisen tapauksen” kohdalla tehtiin. Royal Mail ehdotti 12 vuoden pituisen jakson käyttöä myös Yhdistyneen kuningaskunnan postipalvelujen sääntelyviranomaiselle hintatarkistuksen yhteydessä. Kyseinen jakso on hieman Yhdistyneen kuningaskunnan eläkejärjestelyitä valvovan viranomaisen vertailukohtana käyttämää kymmenen vuoden jaksoa pidempi ([20]). Koska 12 vuoden jaksoa on kuitenkin käytetty muissa tarkoituksissa ja koska eläkevaje oli yhtiön kannalta suuri ja sen poistamiseen tarvittaisiin yleensä pitempi aika, komissio pitää 12 vuoden jaksoa hyväksyttävänä. Komissio on soveltanut 12 prosentin diskonttokorkoa, joka vastaa oman pääoman kustannusten osuutta. Tämän perusteella sen edun arvo, jonka Royal Mail saa eläkemaksusuoritusten muutoksesta toimenpiteen seurauksena, on […] Englannin puntaa.

5.4 **300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina**

(93) Kuten edellä todettiin, osakaslaina on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa sekä RM:n muiden velkojen että eläkkeensaajien kannalta (sitä ei voida maksaa takaisin, ennen kuin sulkutili on vapautettu). Komissio pohti tämän vuoksi, voidaanko toimenpide rinnastaa pääomanlisäykseen (ks. myös alaviite 19).

(94) Komissio on kuitenkin päättänyt ([21]), että se, että kyse on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa olevista lainoista, ei estä niiden arviointia valtiontuen olemassaolon kannalta samalla tavalla kuin etuoikeutettuja lainoja. Tällaisia lainoja voidaan arvioida viitekorkoja koskevan tiedonannon perusteella ([22]), vaikkakin korkokanta on pääomalainoja matalampi.

(95) Viitekorkoja koskevassa tiedonannossa vuodelta 1997, joka oli voimassa vuonna 2007, määritettiin korot tietylle ajanjaksolle, nimittäin viideksi vuodeksi. Arvioitava toimenpide olisi kuitenkin yhtä kauan voimassa kuin sulkutilikin, arviolta 17 vuotta. Lainan myöntämisen aikaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuottokäyrä oli laskeva, kuten oli ollut myös vuonna 1999. Vaikka viitekorko oli 5,9 prosenttia, maaliskuussa 2007 Englannin punnan 15 vuoden swap-korot olivat 5,2 prosenttia. Viitekorkoja koskevassa tiedonannossa vuodelta 1997 oli käytetty vertailukohtana pankkienvälisiä viiden vuoden swap-korkoja, joten komissio katsoo, että vastaava 15 vuoden korko on sopiva vertailukohta arvioitavalle toimenpiteelle. Korkoon olisi lisättävä tiedonannon mukaisesti 75 peruspisteen preemio, jolloin korko on 5,95 prosenttia.

(96) Näin määritetyssä korossa on vielä otettava huomioon vakuudet ja se, että kyse on etuoikeusasemaltaan heikommasta lainasta.

(97) Osakaslainalla ei ole vakuuksia, ja sen vakuustason on sen vuoksi katsottava alittavan tason, jota pankit tässä tilanteessa yleensä vaatisivat. Viitekorkoja koskevassa tiedoksiannossa vuodelta 1997 määritetään tällaisia tapauksia varten marginaali, joka on vähintään 400 peruspistettä yli asianmukaisen vertailukohdan, jos mikään yksityinen pankki ei olisi suostunut myöntämään vastaavaa lainaa. Komissio katsoo viitekorkoja koskevan tiedonannon perusteella tekemiensä aiempien päätösten ([23]) mukaisesti, että korkoon pitäisi lisätä 400 peruspisteen preemio vakuuksien puuttumisen vuoksi ja 200 peruspistettä sen vuoksi, että kyseessä on etuoikeusasemaltaan huonommassa asemassa oleva laina.

(98) Koska lainan korko, […] prosenttia, ylittää 5,95 prosentin koron ja 600 peruspisteen summan, komissio hyväksyy sen, että erikseen tarkasteltuna toimenpide ei ole valtiontukea.

(99) Koska vuoden 2007 järjestelyt olivat osa muista toimenpiteistä koostuvaa rahoituspakettia, komission on selvitettävä, onko osien erillinen arviointi luotettava. Tätä kysymystä käsitellään 5.5 jaksossa.

([20]) Eläkejärjestelyjä valvova viranomainen: valvojan lausunto, toukokuu 2006, ”How the Pensions Regulator will regulate the funding of defined benefits”, 3.16 kohta.

([21]) N 55/08 – Saksa – GA/ERDF-pääomalainat. Katso myös asia C38/05 – Saksa – Biria, jossa arvioitiin äänetöntä osakkuutta viitekorkoja koskevan tiedonannon perusteella.

([22]) Komission tiedonanto viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä (EYVL C 273, 9.9.1997, s. 3).

([23]) Asia C 38/05, Biria (EUVL L 183, 13.7.2007, s. 27); asia C 38/07, Arbel Fauvet Rail SA (EUVL L 238, 5.9.2008, s. 27); asia C 95/01, Siderurgica Añon (EUVL L 311, 26.11.2005, s. 22); asia C 20/2000, Sniace (EUVL L 108, 30.4.2003, s. 35).

5.5 **Vuonna 2007 toteutettujen toimenpiteiden erillinen arviointi**

(100) Komissio on todennut, että kaksi vuonna 2007 toteutettuihin toimenpiteisiin sisältyvää toimenpidettä (vuoden 2007 lainajärjestelyt ja 300 miljoonan Englannin punnan suuruinen osakaslaina) ei ole valtiontukea tarkasteltuina erikseen. Eläketoimenpiteen osalta komissio ei ole kuitenkaan voinut tehdä vastaavaa päätelmää. Koska toimenpiteistä ilmoitettiin samanaikaisesti, komission on arvioitava, voiko se vahvistaa yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella, etteivät toimenpiteet sisällä valtiontukea ([24]).

(101) Komissio on todennut, että vuonna 2007 laajennetut lainajärjestelyt olivat käytännössä jatkoa vuoden 2003 toimenpiteille, vaikkakin tarkistetuin ehdoin. Kun toimenpide myönnettiin ensimmäisen kerran, eläketoimenpidettä ei ollut olemassa. Lainajärjestelyillä ja eläketoimenpiteellä oli siis eri tarkoitukset: lainajärjestely on ulkoinen rahoituslähde Royal Mailin rakennemuutossuunnitelmaa varten, kun taas eläketoimenpiteen tarkoituksena on antaa vakuus eläkevajeen maksamiseksi takaisin 17 vuoden aikana. Kuten edellä todettiin, RM:n omaisuuserien antaminen lainajärjestelyjen vakuudeksi oli markkinakäytännön mukaista. Kaikki kolme tuomioistuimen määrittämää kriteeriä (kronologisuus, tarkoitus ja toimenpiteen toteutusajankohtana vallinnut tilanne) puoltavat lainajärjestelyjen tukiluonteisuuden arvioimista erikseen.

(102) Osakaslainan myöntämistä koskeva päätös tehtiin myöhemmin kuin muita vuonna 2007 toteutettuja toimenpiteitä koskeneet päätökset. Laina lisättiin aiemmin ilmoitettuun rahoitusrakenteeseen, jotta Royal Maililla olisi riittävät mahdollisuudet toteuttaa rakennemuutossuunnitelma, koska suunnitelmakauden toteutuma oli ennakoitua heikompi. Toimenpiteen tarkoitus voidaan erottaa eläketoimenpiteestä samalla tavoin kuin lainajärjestelyjen osaltakin. Lopuksi voidaan todeta, että RM:n tilanne lainan myöntämisen hetkellä ei muuta päätelmää, jonka mukaan toimenpiteisiin ei sisälly tukea, koska tilanne on jo otettu huomioon korkotason riittävyyden arvioinnissa.

(103) Komissio katsoo tämän vuoksi, että eläketoimenpide on ainoa toimenpide, jonka osalta ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että kyse on tuesta, ja jota on sen vuoksi arvioitava yhteismarkkinoille soveltuvuuden kannalta. Kyseinen arviointi on seuraavassa jaksossa.

6. **SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE**

6.1 **Arvioinnin perusta**

(104) Komissio voi katsoa eläketoimenpiteen yhteismarkkinoille soveltuvaksi ainoastaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Kyseisen alakohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla ([25]). Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisesta on eläketoimenpiteisiin liittyvää erityistilannetta koskevaa oikeuskäytäntöä, ja toimenpidettä analysoidaan alla tämän oikeuskäytännön mukaisesti. Tämän vuoksi tässä päätöksessä ei sovelleta yhteisön suuntaviivoja valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi suuntaviivojen jaksossa 3.3 tarkoitetulla tavalla ([26]).

6.2 **Royal Mailin eläkejärjestelyjen tausta**

(105) Eläketoimenpiteen yhteismarkkinoille soveltuvuuden arvioimiseksi on aluksi tarpeen kuvailla Royal Mailin ja sen eläkejärjestelyjen taustaa.

(106) Vuonna 1969 Royal Mail (jonka nimi oli vielä tuolloin Post Office) lakkasi olemasta valtion laitos ja se muuttui lakisääteiseksi yritykseksi vuoden 1969 Post Office Act -lain (postipalveluja koskeva laki) nojalla. Kyseisen lain 43 §:n 1 momentin nojalla posti- ja televiestinnästä vastaavan ministerin oli hyväksyttävä Post Officen henkilökunnan eläkejärjestelyt. Muodollisesti työntekijät eivät olleet enää virkamiehiä, mutta he säilyttivät siihen mennessä karttuneet eläkeoikeutensa ja eläkeoikeudet karttuivat jatkossakin pitkälti samoin ehdoin kuin virkamiehillä. Lopullinen eläke määräytyi palvelusvuosien ja viimeisen palkan mukaan. Se oli siis ”etuusperusteinen eläkejärjestelmä”, koska eläkkeen taso määräytyi järjestelmän sääntöjen mukaan. Eläkejärjestelmä erotettiin virkamiesten eläkejärjestelmästä ja muutettiin rahastoivaksi eläkejärjestelmäksi, joka kartuttaa varallisuutta tulevia eläkevelvoitteita varten (samalla tavalla kuin muutkin yritysten eläkejärjestelmät Yhdistyneessä kuningaskunnassa).

(107) Eläkejärjestelyihin tehtiin merkittäviä muutoksia vuosina 1987 ja 2008 (jälkimmäisessä tapauksessa nämä toimenpiteet olivat jo valmisteilla, kun eläketoimenpide toteutettiin). Vuonna 1987 tarkistettujen ehtojen jälkeen kyse oli edelleen etuusperusteisesta eläkejärjestelmästä eli eläke määräytyi viimeisen palkan ja palvelusvuosien mukaan. Vuonna 2008 tehtyjen muutosten jälkeen uusien työntekijöiden eläke alkaa karttua maksuperusteisen järjestelmän mukaan, jolloin lopullisen eläkkeen taso määräytyy rahaston tuoton mukaan. Molemmissa tapauksissa uusien

([24]) Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto), BP Chemicals Limited vastaan komissio, tuomio 15.9.1998, Asia T-11/95. Oikeustapauskokoelma 1998, sivu II-3235, kohta 170 ja sitä seuraavat kohdat.

([25]) Yhdistynyt kuningaskunta ei ole vedonnut perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaan perustellakseen eläketoimenpiteen puitteissa Royal Mailille myönnettyjen tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

([26]) EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

työntekijöiden oli liityttävä eläkejärjestelyyn uusien ehtojen mukaisesti, kun taas vanhojen työntekijöiden edut kertyivät edelleen samoin tai samankaltaisin ehdoin kuin aiemminkin.

6.3 **Komission aiemmat päätökset eläkesitoumuksista ja päätösten soveltaminen Royal Mailin tilanteeseen**

(108) Joulukuun 16 päivänä 2003 tehdyssä päätöksessään valtiontuista, jotka Ranska on myöntänyt EDF:lle sekä sähkö- ja kaasutoimialalle ([27]), komissio ilmoitti tuen olevan yhteismarkkinoille soveltuvaa valtiontukea, jonka avulla tietyllä alalla toimivat yritykset vapautuivat monopolien aikana määritettyjen, yleisistä eläkejärjestelyiden mukaisten maksujen määrän ylittävistä eläkemaksuistaan. Komissio katsoi myös, että tiettyjen ennen uudistusta saatujen erityiseläkeoikeuksien rahoittamisesta syntyneiden kulujen osittainen pienentäminen oli perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jonka voitiin katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille. Analysoituaan yrityksen kirjanpitoa komissio esitti johtopäätöksenään, että EDF:n tilanne ei eronnut ratkaisevassa määrin energia-alan ”hukkakustannuksista”.

(109) Lokakuun 10 päivänä 2007 tehdyssä päätöksessään valtiontuista, jotka Ranska on myöntänyt La Posten palveluksessa olevien valtion virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistamiseen ([28]), komissio katsoi, että kyseisten tukitoimenpiteiden ansiosta La Poste vapautui eläkevelvoitteistaan, jotka ylittivät yleisestä, monopolitilanteen vallitessa asetetusta eläkejärjestelmästä aiheutuvat velvoitteet. Nämä velvoitteet aiheutuivat ensinnäkin virkamiesasemassa olevien työntekijöiden korkeammista eläkemaksuista ja toiseksi vaatimuksesta varmistaa näitä työntekijöitä koskevan eläkejärjestelyn tasapaino.

(110) Komissio katsoi, että toimenpiteet olivat valtiontukea, joka kuitenkin soveltui yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Tässä yhteydessä komissio totesi, että toimenpiteet rajoittuivat siihen, mikä oli ehdottoman välttämätöntä tasapuolisten olosuhteiden palauttamiseksi pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen osalta, ja edistäisivät sen vuoksi viime kädessä postialalla käytävän kilpailun kehittymistä ja alan vapauttamisen jatkamista. Komissio totesi lisäksi rinnastaen asian EDF-päätökseen, että La Poste ei enää palkannut virkamiehiä, La Posten tulevat eläkemaksut asettivat sen kilpailijoihinsa verrattavissa olevaan tilanteeseen sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen osalta ja ennen postitoimialan vapauttamista voimassa olleesta vuoden 1990 laista aiheutuneet velvoitteet olisivat vaikuttaneet La Posten kilpailukykyyn kilpailulle vapautuvilla markkinoilla.

(111) Ranskassa työeläkejärjestelmät (”pilari 2”) ovat pakollisia ja ne rahoitetaan jakojärjestelmän mukaisesti. Kun työnantaja on maksanut eläkemaksut, se vapautuu yleensä lopullisten eläkeoikeuksien rahoittamisvastuusta. Kun La Postea vaadittiin vuoden 1990 lain nojalla varmistamaan virkamiehiään koskevan eläkejärjestelmän tasapaino, yritykselle määrättiin velvollisuus, jota muilla yrityksillä ei ollut.

(112) Yhdistyneen kuningaskunnan eläkejärjestelyt ovat erilaiset kuin Ranskassa. Useimmat työeläkejärjestelmät ovat jättäytyneet pois valtion tuloperusteisesta eläkejärjestelmästä (State Earnings Related Pension Scheme). Useimmilla suurilla työnantajilla on omat eläkejärjestelmänsä. Yhdistyneen kuningaskunnan eläkelain mukaan kaikkien eläkejärjestelmien on tarjottava tietyt vaatimukset täyttävät eläkeoikeudet, ja työnantajilla on tietyt velvollisuudet varmistaa järjestelmien asianmukainen rahoittaminen. Voimassaolevien tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan työnantajien on kirjattava eläkejärjestelmien vajeet taseeseensa. Säännöt, joiden perusteella Royal Mailin on kirjattava vaje taseeseensa, eivät siis eroa muita yrityksiä koskevista säännöistä. Vajeen määrä perustuu kuitenkin valtion omistuksen aikana vahvistettuihin ehtoihin.

(113) Royal Mailin tapaukseen liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat eroavat tämän vuoksi EDF:ää ja La Postea koskevista päätöksistä. Kyseisiin tapauksiin liittyy kuitenkin tiettyjä näkökohtia, joita voidaan komission mukaan soveltaa myös Royal Mailiin. Tapaukset osoittavat erityisesti, että tietyn aseman (erityisesti virkamiesaseman) mukaan määräytyvät korkeammat eläkemaksut, joiden suuruus on määritetty monopolitilanteen vallitessa, voidaan katsoa epätavallisiksi kustannuksiksi, ja sen seikan, että valtio ottaa vastatakseen kyseisistä kustannuksista, voidaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

6.4 **Eläketoimenpiteen arviointi**

(114) Royal Mailin tapauksessa eläkejärjestelmään ennen vuotta 1987 liittyneiden työntekijöiden saamat eläkeoikeudet oli selvästi sovitettu yhteen virkamieskunnan eläkeoikeuksien kanssa. Maaliskuun 31 päivänä 2007 eläkejärjestelyssä oli 153 125 jo eläkkeelle siirtynyttä ja eläkettä nostavaa jäsentä, jotka olivat liittyneet järjestelmään kyseisin ehdoin. He ovat siis entisiä työntekijöitä, jotka ovat jo eläkkeellä ja joiden palveluksista ei koidu enää etua yhtiölle. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan eläkejärjestelyyn vuoden 1987 jälkeen

([27]) EUVL L 49, 22.2.2005, s. 9.
([28]) EUVL L 63, 7.3.2008, s. 16.

liittyneiden jäsenten ehtoja ei voida pitää selkeästi virkamieskunnan ehtoina eikä myöskään sellaisina yksityisen sektorin ehtoina, joita RM:n kilpailijat noudattavat hiljattain kilpailulle vapautuneilla postimarkkinoilla. Kuten edellä todettiin, vuoden 2008 jälkeen liittyneet uudet jäsenet eivät enää päässeet näiden ehtojen piiriin. Ennen vuotta 1987 eläkejärjestelyyn liittyneitä jäseniä koskevat maksut ovat keskimäärin huomattavasti suurempia kuin maksut, jotka koskevat järjestelyyn vuoden 1987 uudistuksen myötä voimaan tullein, vuoden 2008 uudistukseen saakka voimassa ollein ehdoin liittyneitä jäseniä. Näiden lisämaksujen arvo on määritetty […] Englannin punnaksi.

(115) Royal Mailin eläkejärjestelmää rasittavat yhä merkittävät maksut, jotka ovat seurausta yksinomaan siitä, että henkilökuntaa palkattiin virkamiehiksi aikana, jona Royal Maililla oli kansallinen monopoli tavallisen kirjepostin osalta. Nämä olosuhteet ovat vastaavanlaiset kuin La Posten tapauksessa. Komissio on osoittanut Yhdistyneen kuningaskunnan toimittamien tietojen perusteella, että kyseisten lisämaksujen määrä on […] Englannin puntaa (153 125 kerrottuna […] punnalla), joka on huomattavasti suurempi kuin toimenpiteen mahdollisesti sisältämän tuen […] punnan suuruinen määrä. Komissio ei ole pitänyt tarpeellisena selvittää tässä analyysissä, vastaako eläkejärjestelmän maksuista kertynyt summa täydeltä määrältään epätavallisiksi katsottujen maksujen määrää, koska komissio on todennut, että maksujen määrä ylittää joka tapauksessa toimenpiteen mahdollisesti sisältämän tuen määrän.

(116) Komissio on lisäksi todennut, että kuten johdanto-osan 107 kappaleessa kuvailtuun La Poste -asiaan liittyvien toimenpiteiden ominaisuuksista kävi ilmi, lisäkustannuksia aiheuttavat ehdot eivät enää koske eivätkä itse asiassa ole koskeneet vuodesta 1987 uusia työntekijöitä, ja että kyseisistä, ennen postitoimialan vapauttamista laadituista ehdoista syntyvät velvoitteet olisivat vaikuttaneet tehokkaan kilpailun kehittymiseen kilpailulle vapautuvassa toimintaympäristössä. Royal Mailin tapauksessa toimenpide ei vaikuta nykyisten työntekijöiden sosiaaliturvamaksuihin ja veroluonteisiin maksuihin, eikä sen vuoksi aseta RM:ää parempaan asemaan verrattuna kilpailijoihinsa.

(117) Komissio myös totesi, että toteutetussa toimenpidemallissa ei puututtu Royal Mailin eläkemaksuvelvoitteisiin, koska toimenpide mahdollisti vain sen, että yritys saattoi jakaa eläkevajeen kattamisen pitemmälle jaksolle sen sijaan, että kyseiset maksuvelvoitteet olisi poistettu kokonaan toimenpiteen avulla. Viimeksi mainittua mallia noudatettiin La Posten tapauksessa, toisin sanoen tuensaaja vapautettiin kokonaan niistä maksuista, jotka sen muutoin olisi pitänyt hoitaa, eikä La Posten sen vuoksi tarvinnut kirjata kyseisiä maksuja taseeseensa. Royal Mailin tapauksessa toimenpide ei vaikuta eläkevajeen määrään, joka yrityksen on kirjattava taseeseensa kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti. Yhdistyneen kuningaskunnan eläkelain nojalla yrityksen on toteutettava toimenpiteitä vajeen poistamiseksi. Toimenpiteen tarkoitus on ainoastaan pidentää vajeen poistamiseen tarvittavaa aikaa. Edellä esitellyssä analyysissä on jo todettu, että mahdollisen tuen määräksi on arvioitu […] Englannin puntaa eikä 850 miljoonaa puntaa, ja komissio uskoo, että yleisesti ottaen toimenpide, jonka myötä tuensaajan on vastattava kertyneistä maksuistaan täysimääräisesti, on todennäköisesti kilpailua vähemmän vääristävä kuin toimenpide, joka vapauttaa tuensaajan maksuvelvoitteistaan.

(118) Toimenpiteen vaikutuksesta kilpailuun voidaan todeta, että vajeen kattavat maksut, jotka Royal Mailin on maksettava eläkejärjestelmäänsä sen jälkeen, kun niistä on ensin sovittu yrityksen ja eläkerahaston hoitajien välisissä neuvotteluissa, eivät muutu panosten ja tuotosten mukaan. Vajeen kattamiseen tarvittavien maksujen pieneneminen jakson alkuvuosina toimenpiteen ansiosta ei siksi vaikuta rajakustannuksiin eikä se myöskään vaikuta Royal Mailin liiketoimintapäätöksiin eikä varsinkaan sen tuleviin investointipäätöksiin ([29]). Komissio katsoo tämän vuoksi, että kilpailuun kohdistuva vaikutus ei vaikuta kaupankäynnin edellytyksiin yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

(119) Tämän perusteella komissio on päättänyt, että siltä osin kuin eläketoimenpide sisältää tukea, tukiosa soveltuu yhteismarkkinoille.

7. **PÄÄTELMÄ**

(120) Komissio katsoo, että siltä osin kuin eläketoimenpide sisältää tukea, Yhdistynyt kuningaskunta on myöntänyt sen sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa. Komissio pitää tukea kuitenkin yhteismarkkinoille soveltuvana. Komissio katsoo, etteivät muut toimenpiteet ole valtiontukea,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Vuoden 2001 laina, lainajärjestelyt ja vuoden 2007 osakaslaina eivät ole valtiontukea Royal Mailille.

2 artikla

Siltä osin kuin eläketoimenpide sisältää valtiontukea, tuki soveltuu yhteismarkkinoille.

([29]) Vertaa La Postea koskevan päätöksen johdanto-osan 170 kappale.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä huhtikuuta 2009.

Komission puolesta
Neelie KROES
Komission jäsen